

Kronolojik olarak Mevlâna İhtifalleri

Doç Dr. Mustafa Özcan S.Ü.Fen.Ed.Fak.Ögr.Üyesi

Mevlânâ törenlerinin yarım yüzyıldan fazla geçmişi vardır. Başlangıçtan itibaren bu törenlere ilgi gösterilmiş ve bu ilgi giderek çoğalmış ve yaygınlaşmıştır. Bu törenler sadece şehir ve yurt içinden Mevlânâ'yı sevenlere hitap etmemiş, yurt dışından yüzlerce insanı kendine çekmiştir. Biz bu yazımızda Mevlânâ ihtifallerinin başlangıcından 1960 yılına (1960 dahil) kadar ki gelişmelerini anlatacağız. Böylece ihtifallerin 8 az bilinen geçmişi hakkında bilgi vermiş ve kamuoyunu aydınlatmış olacağız.

1946

Basında, 1946 yılından itibaren Mevlânâ ve Mevlânâ müzesi ile ilgili yazılar çoğalır. Hatta bu yazıların bir kısmı uyarı kabilindedir:

“... Mevlânâ'nın medfun bulunduğu Âsâr-ı Atika Müzesini gezmeye gidenler, içeriye girerken müşkil duruma düşüyorlar. Ayakkabılarını çıkarsalar, akrep sokması tehlikesi var, çıkarmasalar, hem saygısızlık, hem de nezaketsizlik.. Gerek manen ve gerekse maddeten çok yüksek değeri olan bu müesseseye çamurlu ve tozlu ayakkabılarımızla girmek, sağlık bakımından da doğru değildir. Güneş yüzü görmeyen bu yerde tozların tahribatı büyük olur.

Temizlik işlerinin elektrikli süpürgelerle yapılması ve geziciler için İstanbul camilerinde olduğu gibi beş on terlik bulundurulması güç bir şey olmasa gerek, yol halısı temini de olabilir.”¹

1946 yılında Müze ile ilgili şöyle yazılara da rastlanılır:

” Bakanlar Kurulunun 2 Eylül 1926 tarihli kararnamesiyle kapatılan dergâh, 2 Mart 1927 tarihinde Âsâr-ı Atika Müzesi olarak açıldı. Bu müzenin bulunduğu yer, Alâeddin Selçukî'nin gül bahçesi imiş. Buraya Mevlânâ'nın pederi Sultanü'l-ulema namını taşıyan Mehmet Veled'e hediye etmiş, 18 Rebiülâhîr 628 hicrî senesinde vefat ettiği zaman bahçenin havuzu mevkiine defn olunmuş, bilâhare yani Mevlânâ'nın vefatından sonra Selçuk hanedanı, Karaman oğulları ümerası tarafından üzerine bir kubbe yaptırılmış sonra Osmanlı sultanları tarafından muhafaza edilmiştir.

Cumhuriyet Hükümeti, Eski Eserler Müzesi haline koymuştur. Umumun görmesine her gün açık bulunmaktadır. Mevlânâ ve oğlu Yeşil Kubbe'nin altında medfundur. Müzenin çok zengin bir kütüphanesi vardır.”²

Türbenin içi hakkında da şu bilgiler verilmiştir:

” Müzeye ceviz ağacından yapılmış nakışlı dış kapıdan küçük bir odaya girilir. Burada büyük camekânlar içinde el yazması ve altın yaldızla tezhip edilmiş kitaplar vardır. Buradan gümüş kapıdan içeriye girilince loş bir meydan vardır. Meydanın sağ tarafında merkadlar vardır. İşte bu merkadların devamında yeşil kubbenin altında (kubbe-i hardâ) görülür. Tam bu merkadın üzeri yeşildir.

Yeşil kubbe, Selçuk vezirlerinden Muinüddin Süleyman Pervane ve karısı Gürcü Hatun tarafından 676 H., 1277 M. tarihinde yaptırılmıştır. Kubbenin dışı on altı dilim üzerinde yeşil çinilerle donatılmıştır.

Etrafında ‘Ayetülküresi’ yazılıdır. Mimarı Alemüddin Kayser’dir. Küçük kubbelerle istilâktik kubbe ve medhal, Mimar Hayreddin’in eseridir.”³

Bu örneklerden de anlaşıldığı gibi Mevlânâ'yı anma töreni öncesinde, bir hazırlık yapılmış ve kamuoyu bilgilendirilmiştir. Konya’da biz ilk ihtifalin 1946 yılında yapıldığını görüyoruz. Bu konuda

öncülük görevini Halkevi üstlenmiştir. Mevlânâ'nın ölümünün 673'üncü yıldönümüne rastlayan 17 Aralık 1946 Salı günü saat 11:00'de Halkevi'nde toplanılmış ve Mevlânâ'nın türbesine gidilmiştir. Saat 17:30'da ise Halkevi Sineması'nda Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk, "Mevlânâ'nın Hayat ve Eserleri" hakkında bir konuşma yapmıştır. Yine Mevlânâ'nın muhtelif ressamlar tarafından yapılmış portrelerinin projeksiyonla gösterileceği ve bu toplantıya herkesin gelebileceği duyurulmuştur.⁴

Tören, gerçekten büyük bir ilgi çekmiştir. 17 Aralık 1946 günü saat 11:00'de Halkevi'nde toplanan mülkî, askerî erkân ile müftülük mensupları toplu bir halde Mevlânâ'nın ebedî istirahatgâhını ziyaret etmişler ve bu büyük Türk'ün manevî huzurunda saygı duruşunda bulunmuşlardır. Yine aynı gün Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk'un konuşması da dinleyiciler üzerinde çok büyük ve olumlu bir tesir bırakmıştır. Feridun Nafiz Uzluk, Mevlânâ için yapılacak tören maksadıyla Konya'ya gelmiş ve ertesi günü yani 18 Aralık 1946 Perşembe günü Ankara'ya dönmüştür.⁵

1946 yılı töreniyle ilgili değerlendirmeler son derece olumludur. Bilhassa Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk'un dâhi şair Mevlânâ hakkında vakıfâne ve ilmî konuşması çok beğenilmiştir. Sahnede Mevlânâ'nın bütün bir portresi yer almıştır. Epeyce kalabalık ve çoğu aydın olan izleyiciler, neyin derunî ve ilâhî sesinden sonra bu değerli hemşehrilerinin konuşmasını zevkle ve geniş bir ilgi, büyük bir dikkatle dinlemişlerdir. Profesör zaman zaman takdirle alkışlanmış, böylelikle Mevlânâ'yı "iyi anladığı ve anlattığı tasdik edilmiştir." Ne yazık ki projeksiyon temin edilemediği için, Mevlânâ'ya ait başka resimler gösterilememiş ve özür dilenmiştir. Törenle ilgili bundan sonraki gelişmeleri basından izleyelim:

"... Mevlânâ, asırlardan sonra, bağırında yattığı Konya'da ilk defa sosyal ve ilmî hüviyetli bir toplantı ile anılmaktadır. Bu, küçük de olsa, manası çok büyük ve şükrana lâyık bir anış ve duyuş hâdisesidir.

Türk radyosu ve aynı gece ondan bahsetmekle kadirbilirlik göstermiş, farz olan ödevini yerine getirmiştir. Halkevimizin Mevlânâ'yı böyle bir toplantı ve vukuflu bir konuşma ile anışını ise yerinde bulur ve överiz. Çünkü 'büyük bir âlem' olan Mevlânâ'nın en koyu ve belirgin bir vasfı da, şahikalaşan manevî kıymet ve azametini rağmen 'halkçılığı', tevazuu idi. O, asırlarca önce düşünce duyularıyla bütün bir arzı ve insanlığı kucaklıyordu ve 'Türklüğünü' söylüyordu.

Aziz Profesörün söylediği gibi Divan-ı Kebir'ini bastırmak şerefi, Konya'ya ve Konya zenginlerine nasip olmalıdır. Garplılar, Mevlânâ'yı bizden çok evvel anlamışlar, eserlerini dillerine çevirmişler, hakkında eserler yazmışlardır."⁶

Hemen belirtelim ki bu konuşmaların yapıldığı sırada Halkevi'nin başında Feridun Nafiz Uzluk'un mimar kardeşi Şahabettin Uzluk bulunuyordu. Bu da çok anlamlı bir tesadüftür ve Mevlânâ'yı anma töreninden sonra her ikisine birden teşekkür edilir.

Böcüoğlu müstear adıyla yazan Sabit Günbay, Müze ile ilgili dilek, şikâyet ve istekleri şöyle dile getirmiştir:

"Âsâr-ı Atika Müzesi – Mevlânâ Türbesi, Cuma günleri kapalıdır. Cuma namazı kılmak için Müze önündeki Sultan Selim Camiine gidenler, Müzeyi de görmeği diliyorlar. Acaba tatil gününün başka bir güne alınması hem halkın arzusunun yerine getirilmesi ve hem de varidat bakımından faydalı olur kanaatindeyim."⁷

1947

1947 yılında ise ne yazık ki Konya'da tören yapılmaz.

1948

Mevlânâ'yı anmak ve anlatmak bu kez Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesine düşer. Ama 1948 yılı için böyle diyemeyiz. 1948 yılı Mevlânâ törenlerine ilişkin haberler tören tarihi yaklaştıkça, basında yer almaya başlar. Sözgelışı büyük insan Mevlânâ Hazretlerinin ölüm yıldönümü vesilesiyle Halkevi'nde bir tören düzenleneceği ve bu törenin ne kadar önemi olduğu bildirilir. Ayrıca Mevlânâ âşığı, Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk'un da törende bulunacağı haber verilir.⁸

Gerçekten de 1948 yılında büyük Türk şairi ve mütefekkeri Mevlânâ'nın 675'inci ölüm yıldönümü vesilesiyle 17 Aralık Cuma günü saat 19:30'da Halkevi'nde çok özel bir anma töreni yapılır. Hazırlanan programa göre Müze Müdürü Zeki Oral, "Mevlânâ'nın Hayatı ve Eserleri", Belediye Başkanı Muhlis Koner, "Mevlânâ'nın Tasavvufu ve Felsefe İle Tasavvuf Arasındaki Fark" konularında konuşacaklardır. Ayrıca M. Nedim Güntel, Necati Elgin ve Fakir Usman da seçme şiirler okuyacaklardır.⁹

Belediye Başkanı Muhlis Koner, törende yaptığı konuşmasında umumî olarak tasavvuf ve Mevlânâ'nın tasavvufu üzerinde durmuş, tasavvufu ilim arasındaki farkı ortaya koymuş ve gerçek tasavvufun ahlâka, topluma hizmetini belirtmiş, bu arada Mesnevî'den bazı hikâyeleri şerh etmiştir. Büyük eserlerini Konya'da veren ve aziz ruhunu Konya'da teslim eden Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'nin tarihî bir kıymet ve üstün bir değer olduğu, Konyalıların da bu uluslar arası dâhi insanı unutmadığı vurgulanmıştır.¹⁰

Öte yandan Konya'da bu sıralarda Mevlânâ'yı Sevenler Derneği kurulur. Bu konuda öncülük, Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk'tan gelir. Onun teşebbüs ve teşvikleriyle şehirde böyle bir dernek faaliyete geçmiş olur. Derneğin amacı, Mevlânâ'yı tanıtmak ve bankaya yatırılan paralarla Mevlânâ'nın kıymetli eserlerini birer birer neşrettirmektir. Bankada beş lirası bulunan her Konyalı ileride neşredilecek bu değerli eserlerden birer tane elde edebilecektir. Ayrıca bankada birikmiş bu paralarla gelecekte açılacak olan Konya Selçuk Üniversitesine eleman yetiştirilmesine çalışılacaktır.

1949

1949 yılında bu kez Mevlânâ'nın 676'ıncı ölüm yıldönümüdür. 17 Aralık 1949 Cumartesi günü Mevlânâ'yı anma programı gereğince saat 20:00'de toplanılır ve büyük Türk mütefekkeri Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî anılır. Herkesin serbestçe girebildiği bu törende şu program uygulanmıştır:

1-Halkevi Başkanı tarafından açılış.

2-Mevlânâ'nın hayatı (Öğretmen Necati Elgin)

3-Mevlânâ'nın tasavvufu, tasavvuf ahlâkı, Mesnevî'den seçme hikâyeler ve bunların teşrihi (Belediye Başkanı M. Muhlis Koner)

4-Şiirler

5-Neyle bir hatırlatma ve naat.¹¹

Mevlânâ törenleri ertesi yıl da aynı heves ve heyecanla gerçekleştirilmiştir. 16 Aralık 1950 tarihli Yeni Konya gazetesinde, Mevlânâ'nın ölüm yıldönümünün programı yer almıştır. 17 Aralık 1950 Pazar günü Mevlânâ'yı anmak için toplananlar şu programla karşılaşmışlardır:

1-Açılış

2-Hayat ve şahsiyeti, naat, taksim, peşrev, saz semaisi

3-Felsefesi

4-Müziği hakkında konuşmalar, ney taksimleri

Törenler akşam Şahin Sineması'nda yapılmıştır. ¹² Törenlere giriş kartları ile girilir. Söz konusu törenler için giriş kartları Belediye Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından dağıtılmıştır. ¹³

1950

1950 yılının 14 Mayıs'ından itibaren Türkiye'de iktidar değişmiştir. Yeni iktidar Mevlânâ törenlerine büyük değer vermeye başlamıştır. Bunun bir göstergesi olarak da 17 Aralık Pazar günü yapılacak olan Mevlânâ'yı anma töreninde bulunmak üzere İçişleri Bakanı Rüknettin Nasuhioğlu, beraberlerinde Konya Milletvekili Ömer Rıza Doğrul olduğu halde, 16 Aralık 1950 Cumartesi günü Konya'ya gelmiştir. Millî Eğitim Bakanı Tevfik İleri'nin de bir gün sonra Konya'da olacağı haber alınmıştır. ¹⁴

Tören gerçekten muhteşem olmuştur. Halk, Şahin Sineması salonunu doldurmuş, içeri giremeyenler ise tören konuşmalarını sokak ortasından dinlemek zorunda kalmıştır. Toplantı yüce Mevlânâ'nın büyük şahsiyet ve şöhretine uygun bir şekilde yapılmıştır. Toplantıda gerek söz ve gerekse musiki ile Mevlevilik canlandırılmıştır. ¹⁵

Hazret-i Mevlânâ'nın ölüm yıl dönümü münasebetiyle Konya Eski Eserler Müzesi de olan Mevlânâ Türbesini 1032 kişi ziyaret etmiştir. Ziyaretçilerin adedi bir gün sonra bir hayli artmıştır. ¹⁶

1951

Türk Milliyetçi Derneği Konya Şubesi, 1951 yılında Hazret-i Mevlânâ'nın 678. Ölüm Yıldönümü münasebetiyle bir anma töreni düzenlemeyi kararlaştırmıştır. Büyük önem verilen ve titizlikle hazırlanan bu tören için bir hayli davetiye bastırılmıştır. Bu davetiyelerle törene katılmak mümkün olmaktadır. Davetiyesiz kimsenin sinema salonuna alınmayacağı bildirilmiştir. Davetiyeler parasızdır. Davetiyeleri temin etmek için tören günü sabahтан itibaren Türk Milliyetçiler Derneği Konya Şubesi'ne başvurmak gerekmektedir.

Hemen belirtelim ki 17 Aralık 1951 Pazartesi günü için geniş bir program hazırlanmıştır. Ankara'dan Pakistan Büyükelçisi, Millî Eğitim Bakanı, Prof. Dr. Nafiz Uzluk, Ömer Rıza Doğrul ve diğer milletvekilleri törene davet edilmişlerdir. 17 Aralık 1951'deki törenlerde M. Muhlis Koner, Dr. Hulki Âmil Keymen gibi değerli şahsiyetler konuşma yapacaklar ve Mevlânâ'nın şahsiyetini, eserlerinin değerini belirteceklerdir. Mesnevi'den şiirler okunacak, naatlar dinlenecektir. Böylece Mevlevî musikisi, raks ve sema ile tören zenginleştirilmiş olacaktır. Ayrıca 18 Aralık 1951 günü Selime camiinde yatsı namazını müteakip tanınmış 9 hafız tarafından Hazret-i Mevlânâ'nın ruhuna mevlit okutulacaktır. Türk Milliyetçiler Derneği'nin bu teşebbüsü şehirde memnuniyetle karşılanmıştır. ¹⁷

Türk Milliyetçiler Derneği Konya Şubesi'nin düzenlediği bu toplantı, saat 20:00'de, Halk Sineması'nda başlamış ve binden fazla insanın huzurunda yüce Mevlânâ anılmış, onun büyüklüğü bir kere daha anlatılmıştır. Bu toplantıya Pakistan Maslahatgüzarı bir telgraf göndermiştir. Bu telgraf okunduktan sonra açılıştaki zevatin arasında Pakistan elçiliği basın ateşesi Yakup Dadaşı ile elçilik özel kâtibi Nuru'l-İslâm Zübeyri de bulunmuştur. Ateşe Yakup Dadaşı, Türkçe bir konuşma yapmış ve Mevlânâ hakkında samimi duygularını dile getirmiştir. Misafir basın ateşesi Hazret-i Mevlânâ'nın ruhu için Sultan Selim Camii'nde okunan mevlidi de dinlemiştir. Mevlit çok güzel okunmuş, camii hınca hınç dolmuştur. Camide cemaatin huşu ile dinlediği mevlitte, Konyalı meşhur mevlithan Tahir Karagöz'den başka diğer güzel sesli hafızlar da yer almıştır. Ateşe, Konyalılara ve basın mensuplarına, kendilerine gösterilen yakın ilgiden dolayı teşekkür etmiş ve fırsat buldukça Konya'ya Mevlânâ'yı ziyarete geleceğini bildirmiştir. ¹⁸

1952 yılında Mevlânâ törenlerine daha bir önem verilir. Bu maksatla Konya ve çevresinin önemini, turistik değerini belirlemek için bir kongre düzenlenir. Kongre, 9 Haziran 1952 Pazartesi günü saat 16:00'da Konya ve Çevresi Turizm Kongresi adıyla gerçekleştirilir. Kongreye altmıştan fazla delege katılmış, çoğu tanınmış kimseler olan kongre üyeleri arasında Akşehir ve Ereğli ilçelerinin Belediye Başkanları da yer almıştır. Saat 16:30 sularında Vali Kemal Hadımlı da kongreye gelmiştir. Belediye Başkanı Rüştü Özal'ın kısa bir konuşmasını müteakip Basın Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü Turizm Şubesi Müdürü Selâhattin Çoruh bir konuşma yapar. Selâhattin Çoruh bu konuşmasında turizmin önemini, bu davanın bizde de müspet bir yola girdiğini anlatır ve turizm sanayinin bir memlekete ne kadar gelir temin edebileceğini çeşitli örnekler ve rakamlarla açıklar. Daha sonra kongrede, bir danışma heyeti kurulması veya bir dernek teşkili konusunda hararetli tartışmalar yaşanır. Vali Kemal Hadımlı bir dernek kurulması fikrini destekler ve eğer bir dernek kurulursa her bakımdan ve her yerden büyük yardımlar görebileceğini söyler. Neticede bir turizm derneğinin kurulması fikri kabul görür. Turizm derneğini kuracak müteşebbis heyet seçilir. Bu heyette Şadan Dinçer, Tevfik Ceylanî, M. Yavuz Süslü, Abdurrahman Öрге, Celâleddin Kışmır, Sofu Tuğrul, Mehmet Önder, Fethi Ferit Uğur gibi önemli şahsiyetler görev almıştır. Bundan sonra her delege turizm konusunda gerçekleştirilmesini arzu ettikleri dilekleri söylemiş ve bilhassa Mevlânâ'nın ölüm yıldönümü töreninin cihanşümül bir mahiyet alması gerektiğini belirtmiştir. Bunun için de başta Hulki Âmil Keymen olmak üzere bir komite seçilmiştir. Kongre saat 19:00'da sona ermiştir.¹⁹

Turizm Kongresi'nde karar altına alınmış olan Konya Turizm Derneğini kurmak üzere seçilen müteşebbis heyet, ilk toplantısını 14 Haziran 1952 Cumartesi günü yapmıştır. Müteşebbis heyet, o gün dernek ve turizm üzerinde görüşmelerde bulunmuştur.²⁰

Turizm heyeti çalışmaları yapadursun, üniversite öğrencileri daha atik davranmışlar Hazret-i Mevlânâ için bir mevlit okutmayı düşünmüşlerdir. Ankara'daki Konya Yüksek Tahsil Gençlerini Okutma Derneği, büyük mutasavvıf Mevlânâ Celâleddin Rûmî Hazretlerinin ruhuna, 29 Haziran 1952 Pazar günü öğle namazını müteakip Konya Sultan Selim Camii'nde mevlit okutmayı kararlaştırır. Bu mevlide Türkiye'nin tanınmış mevlithanlarından üstat Sadettin Kaynak, Abdurrahman Hendekli ve Ankara radyosunun değerli sanatkârlarından Sadi Hoşses ile Hafız Yeral'in katılacakları bildirilmiştir. Mevlidin Konya'daki organize işlerini genç dış doktorlarımızdan Nuri Yılmazgil üstlenmiştir. Gençlerin bu hareketi şehirde takdirle karşılanmıştır.²¹

Ankara'daki Konyalı üniversite öğrencilerini okutmak üzere kurulan dernek, Mevlânâ'nın ruhu için okutmak istediği mevlide devrin Cumhurbaşkanı Celâl Bayar ve Büyük Millet Meclisi Başkanı Refik Koraltan'ı da davet etmiştir.²² Devrin bu ünlü simaları elbette mevlide gelememişlerdir. Ama bu törenler için çağrılan Sadettin Kaynak'ın da geleceği bir türlü belli olmamıştır. Öbür hafızlar ise mevlit günü şehirde bulunmuşlardır. Mevlit, hoparlörlerle meydanlara iletilmiştir.²³

Öte yandan Hazret-i Mevlânâ'nın büyüklüğüyle mütenasip bir tören hazırlamak amacıyla kurulan komisyon üçüncü toplantısını yapmış ve bazı kararlar almıştır. Bu kararlar arasında Mevlânâ'yı tanıtmak, eserleri ve felsefesi hakkında bilgi vermek amacıyla ayda bir defa seri konferanslar vermek ve yıldönümü için bir de kitap hazırlamak gibi hususlar vardır. Konferanslardan ilki 3 Ağustos 1952 Pazar günü saat 17:30'da Belediye Halk Sineması'nda verilir. Konferansı Yüksek Mühendis Şahabettin Uzluk bir konuşma ile açar, müteakiben Mehmet Önder, Mevlânâ'nın hayat ve eserleri hakkında toplu bir bilgi sunar, daha sonra da Muhlis Koner, Mevlânâ'nın felsefesi üzerinde durur.²⁴ Kalabalık bir dinleyici kitlesinin izlediği konferans geç vakte kadar sürmüştür.²⁵

3 Temmuz 1952 Perşembe günü Mevlânâ'nın ölüm yıldönümünde gerçekleştirilecek olan törenlerin hazırlıklarını yürüten komite, ilk toplantısını Belediye'de yapmış, ihzarî mahiyette olan bu toplantıda yürünecek yol haritası ortaya konulmuş, anma gününün bütün dünyaya en iyi bir biçimde duyurulması lüzumundan bahsedilmiştir. İkinci toplantının da on gün içinde yapılması kararlaştırılmıştır. Gerçekten

de komite, 11 Temmuz 1952 Cuma günü ikinci kez bir araya gelmiş ve çalışmaları gözden geçirmiştir.²⁶

1952 yılının anma töreni için mekân olarak Belediye Halk Sineması seçilir. Saat 20:00'deki törenin programı aşağıdaki gibidir:

1- Açış, 2- Ney (Naat, taksim), 3- Mevlânâ'nın Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri 4- Mevlânâ'nın Doğduğu ve Yaşadığı Şehir, 5- İki Şiir, 6- Ney (taksim ve âyin), 7- Mevlânâ'nın Tasavvufu ve Mesnevîsi, 8- Ney, 9- Kapanış.²⁷

Gerçekten de bu program kusursuz bir şekilde uygulanmıştır. Mevlânâ'nın 678. Ölüm Yıldönümü münasebetiyle hazırlanan bu programa uyulmuş ve binlerce Konyalı ile başta Ankara ve Afyon gibi civar illerden gelen yüzlerce Mevlânâ muhibbinin katılımıyla tören gayet parlak bir şekilde bürünmüştür.

Program gereğince açış ve Ankara'dan gelen ney heyetinin naati ile başlayan tören, Mehmet Önder'le Muhlis Koner'in konuşmalarının ardından tekrar Mevlevî müziği ile sürmüştür.²⁸ Göz doktoru Hulki Âmil Keymen de güzel ve veciz bir konuşma yapmıştır. Halil Can, Selâmi Bertuğ ve arkadaşlarından oluşan ney ve ayin grubu, taksim ve naat-ı Mevlânâ'yı çalmış ve okumuşlardır. Fakir Usman da Bıçakçızâde'nin şiirini okumuştur. Arif Bilge ise "Mevlânâ'nın Doğduğu Şehir" başlıklı konuşmasını yapmış, onu tekrar müzik izlemiştir. Muhlis Koner'in konuşması da çok beğenilmiş ve tören müzikle sona ermiştir.²⁹

Aynı yıl, Mevlânâ hakkında üç dilde bir eser yayınlanmıştır. Celâleddin Kışmir ve Mehmet Önder tarafından 4 renkli bir kapak, bol resim ve temiz bir baskı ile hazırlanan Mevlânâ adlı Türkçe – İngilizce - Fransızca dillerinde yazılmış olan bu kitap, 18 Aralık 1952 Perşembe gününden itibaren satışa arz edilmiş ve büyük bir rağbet görmüştür. Az miktarda basılan bu kitabı, kimi hemşehriler ciltletmiş, kimileri de vitrinlerinde sergilemiştir. Kitabın resimlerini ressam Ziya Ünal, İngilizce'sini İbrahim Özgentaş, Fransızca'sını Mete Kargalık hazırlamıştır.³⁰

1952 yılı törenleriyle ilgili eleştiriler eksik değildir. Bu eleştirilerin en önemlilerinden biri, gazeteci Sofu Tuğrul'dan gelir. Aslında o eleştirilerini o günün insanlarında ve yetkililerindeki hâkim anlayışa yöneltmiş ve Mevlânâ törenlerini bir türlü dünya çapında bir programla kutlayamayışımız noktasında toplamıştır. Sofu Tuğrul şöyle demiştir:

" ... Her sene; ama muntazaman her sene, 17 Aralık geçtikten sonra bir gürültü, bir patırtı kopar: Bu sene, ' Mevlânâ, büyüklüğüne lâayık bir şekilde kutlanamadı; gelecek sene bu tören dünya çapında olsun, her yerden Konya'ya binlerce kişi gelsin, şöyle olsun, böyle olsun!'

Fakat günler, haftalar, aylar birer birer erir; kânunlara merdiven dayarız; hepimizi bir telâştır alır; koşarız; çabalarız, kıvrırırız ve mutat üzere her sene olduğu gibi, Mevlânâ, değil dünya çapında, Konya ölçüsünde bile olamadan anılır geçer gider.

Gerçi bu himmeti küçümsememek lâzımdır. Zira daha evvelleri hatırlarsak bu bile yoktu. Ama, bu olmayış, şimdiki anmaların kâfi olduğuna bir sebep teşkil edemez.

Bu sene de böyle oldu. Her biri ayrı ayrı hürmete lâayık ve Mevlânâ muhibbi olan münevverlerden bir komisyon teşekkül etti. Sene içinde 3 - 4 kere ancak toplanabilen komisyon çaresizlik ve bilhassa maddî imkânsızlık içinde kıvrandı durdu. Nihayet, diğer sütunlarda göreceğimiz programı ile çalışmalarının rezümesini verdi.

Takdir edileceği gibi bu asla kâfi değildir. Ve yine, sadece muhiplerden mürekkep bir komisyonun da bu büyük meselenin altından kalkmağa kudreti müsait değildir. Filân veya falân makamı kastederek söylemiyoruz; hangi makam olursa olsun böyle hayırlı ve büyük bir teşebbüse yardım etmeli, halkımız

da bu çalışmalarını bilhassa madde bakımından desteklemelidir. Bu, ancak böyle olursa, cihanşümül bir harekete geçilebilir, değilse, her senekinden bir hatve dahi ileri gidilemez".³¹

1953

1953 yılı Mevlânâ törenlerinin geçmiş yıllardakinden farklı olması için uğraşılır. Bunun için Turizm Cemiyetine bağlı bir komisyon kurulur. Bu komisyonun Mevlânâ'nın ölüm gününe hazırlanmak üzere çalışması istenilir. İlk toplantısını 17 Kasım 1953 Salı günü yapar ve bazı kararlar alır. Toplantıda ilk olarak 1953 yılı ihtifalinin daha önceki yıllara göre daha geniş tutulması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca Ankara ve İstanbul ve diğer illerimizle temas edilerek farklı bir Mevlevî ayini yapmak imkânının araştırılması karara bağlanmıştır. Ayin başarılı olursa filme çekilecek, eser gelecek nesillere belge diye bırakılacaktır. Ne var ki bu konuda hükümetin iznine, teşvik ve ilgisine ihtiyaç vardır.

Diğer yandan ihtifalin Konya'da iyi bir şekilde gerçekleştirilmesi için hemen hazırlıklara girilir. Kararlaştırılan anma töreni Belediye Sineması'nda yapılacak ve iki gündüz bir gece olmak üzere 3 defa tekrarlanacaktır. Bu münasebetle Mevlânâ ile ilgisi olan bazı zevat çağırılacak ve kendilerinden kısa birer konuşma yapmaları istenecektir. 17 Aralık 1953 tarihine yetiştirilmek üzere Mevlânâ adlı bir broşür çıkarılması düşünülür. Mevlânâ ihtifaline Ankara'dan ve İstanbul'dan bazı hemşehri ve milletvekillerinden yardım talep edilmiştir. Bu amaçla 2. bir komisyon kurulmuş ve bu komisyonun başkanlığına Dr. Hulki Âmil Keymen getirilmiştir. Komisyon bir hafta sonra tekrar toplanacak ve çalışmaları gözden geçirecektir.³²

Hemen belirtelim ki Erkek Sanat Enstitüsü de Mevlânâ törenlerine yetiştirilmek üzere Mevlânâ türbesinin rölyefini hazırlamaya karar vermiştir. Rölyef, ressam Hasan İpeklioğlu tarafından yapılacaktır.³³ Hazret-i Mevlânâ'nın 680. Ölüm Yıldönümü'ne yetiştirilmek üzere hazırlanan kitap için ülkemizin tanınmış insanlarıyla, şehrin kalem erbabından yazılar istenilmesi ve bu yazıların Belediye Başkanlığına gönderilmesi uygun görülmüştür. Ayrıca Mevlânâ Komisyonu yapmış olduğu toplantıda yeni bazı kararlar almış ve Mevlevî ayininin tahakkuku için Ankara, İstanbul ve Afyon'daki hemşehrilerden yararlanmayı düşünmüştür. Bu arada ihtifalin bütün yurda duyurulmasına çalışılacağı belirtilmiştir.³⁴ Mevlânâ törenlerinin bir önceki yıla göre daha geniş bir surette ele alınmasını arzu eden komisyon, ilgili makamların fikirlerine başvurmuş, gerekli ihtiyaç ve elemanların teminine çalışmıştır. Bunlar tamamlandıktan sonra izin meselesini halletmek istemiştir.³⁵

680. Mevlânâ İhtifali hazırlıkları tamamlanmış ve ihtifal iki gün ve üç kısım olarak düzenlenmiştir. Programa göre törenler, 16 Aralık 1953 Çarşamba günü saat 14:00'te Belediye Sineması'nda öğretmen ve öğrencilere, aynı günün akşamı saat 19:30'da davetiyesiz olarak halka, 17 Aralık 1953 Perşembe günü akşamı saat 19:30'da Belediye Sineması'nda davetlilere açık olacaktır.

İhtifali tertip eden heyetin davetlisi olarak Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan, Nevzad Ayasbeyoğlu, M. Nuri Gençosman, Abdülbaki Gölpınarlı'nın Konya'ya geleceği haber verilmiştir. Bu kişilerden başka Hulki Âmil Keymen ile M. Muhlis Koner de birer konuşma yapacaktır.³⁶ Sadi Hoşses, 30 kişilik Üniversite Korosu ile törenlere katılmıştır. Ayrıca ilk kez bu yıl, bu çapta bir ayin gerçekleştirilmiştir. O gün müstesna bir gün olmuştur. Abdülbaki Gölpınarlı, Konya'ya gelirken, kardeşi Şefik Kolaylı'dan aldığı Neyzen Tevfik'in o meşhur "ney"ini de beraberinde getirmiş ve Mevlânâ Müzesi'nde teşhir edilmek üzere yetkililere vermiştir.³⁷

680. Mevlânâ İhtifali, o zamana kadar görülmemiş bir mükemmeliyette geçer. O geceye ait izlenimler şöyle anlatılmıştır:

"İhtifal 20:00'de başlayacak. Saat 19:30'da Belediye sineması hınca hınç dolmuş vaziyette. İğne atsanız yere düşmeyecek. Bu kadar davetli yalnız Konyalı değil, Ankara'dan, Afyon'dan, Niğde'den gelen yüzlerce Mevlânâ muhibbi yılda bir defa gelen bu büyük günü duymak, yaşamak için Konya'ya koşup gelmişler.

Saat 20:00. Hafif bir ney demi salonda inledi. O zamana kadar gürültülü olan salon birden derin bir sessizliğe gömüldü. Ney sesi o kadar hafif ve o kadar içten ki, salondakiler en ufak bir ses çıkarmaktan ürüyor, çekiniyorlar. Bu arada, program takdim ediliyor. Sonra Mevlânâ torunlarından Dr. Hulki Âmil Keymen ilk konuşmayı yapıyor. Mevlânâ için ne söylenebilir? Bizler onun için ne diyebilirsek, onun büyüklüğü karşısında ne söylememiz mümkünse Hulki Âmil de ancak onları söyledi. Perde açıldı. Mutrip heyetinin neyleri ilke Hafız Hayri, Naat-ı Şerif'i okumaya başladı. Bu anda salon tek vücut halinde Itrî'nin bu muazzam eseriyle doldu, kalbin çarpıntısında, nefes alışlarında bu lâhutî nağmeyi duyduk

Naat-ı Mevlânâ'dan sonra yine Itrî'nin rast ayin-i şerifini dinledik. Rast makamının bütün azamet ve tantanasını nefsinde toplayan bu nağmede, Mevlânâ'nın büyüklüğünü ve ulviyetini bir kere daha görür gibi olduk.

Şimdi gençleri dinliyoruz. Ankara radyosunun kıymetli sanatkârı Sadi Hoşses, üniversite gençliğini bu inanmış topluluğunu 15-20 günde hazırlamış. Sanki yıllardır bu mevzuda çalışmışlar zannedersiniz. Yine neylerin ve kudümün ritmine uyularak koro halinde ve 32 gencin söylediği Ferahfeza birinci selâm bütün salonu oradan alıp, ulvî bir âlemin ufuklarına götürüverdi.

Mevlânâ muhiplerinden Nuri Gençosman'dan Mevlânâ'nın kâinat nizamı telâkkisini dinledik. Arkasından yine müzik. Bu sefer Eczacı Kimyager Nazmi Bey idaresinde mutrib heyeti bizlere Bayatî pişrev ve Bayatî ayin birinci selâmı dinletti.

Şimdi sıra Profesör Ali Nihad Tarlan'da... Üstadın söylediklerinin hangi birini not etmeli. Zaten böyle bir şeye teşebbüs etseniz de muvaffak olamazsınız.. Bir an için o sihirli sözlerin âhengine kendinizi kaptırmayı görün. Not almak, -acaba ne söylüyor diye- imkânı elinizden gitti demektir. Prof. Ali Nihad Tarlan, Mevlânâ için konuştu. Fakat söyleyen de söylenen de ne kadar büyük ve belîğ olursa olsun onun yanında bir nokta mesabesinde bile değildir.

Şadi Hoşses korosundan üçüncü selâmı dinliyorsunuz. Arkasından Abdülbaki Gölpınarlı konuşuyor. Üstat o kadar dolu ve o kadar kendinden geçmiş ki, orada kendisi değil, Mevlânâ'dan bir ses fisıldıyor gibi. Ne alkış, ne teşyi üstadın umurunda değil. Gölpınarlı orada her şeyi Mevlânâ için ve her sözü Mevlânâ'ya ait olarak kabul ediyor. Kendisi için hâşâ... Mevlânâ orada iken Gölpınarlı'ya söz düşer mi? Ve nihayet şöyle bitiriyor: 'Mevlânâ için söz uzadıkça uzar, uzadıkça uzar. Bunun sonu yoktur. Ne kadar söylesem azdır ve bununla da biter mi zannediyorsunuz, bitmez Vallahi!.'

Şimdi Hayri Tümer'den Sabâ taksimini ve sabâ buselik âyinini dinledik. Muhlis Koner hocamız hasta imiş maalesef gelemedi.

Tören, burada bitiyor... Salon dağılıyor... Kime sorsanız kalbinde Mevlânâ'dan bir ses ve ruhunda Mevlânâ'dan bir parça ile oradan ayrıldığını size söyleyecektir.”³⁸

1953 yılı törenleri, şehirde apayrı bir hava esmesine sebep olmuştur. 17 Aralık gecesi gelip çattığında, o geceyi sahne arkasından izleyen ve mutrib heyetinin, üniversite korosunun, misafir hatiplerin arasında bulunan Celâl Kişmir şöyle tasvir etmektedir:

“Perde arkasından salonun, balkonun, locaların dolduğu yetmezmiş gibi ayakta kalan halk da bir o kadardı, onları gördükçe üzüliyordum. Benimle beraber tertip komitesi de üzüliyordu. Nereden, nasıl gelmişti bu kadar halk? Davetiyeler topu topu yedi yüz kadardı... Böyle gecelerde darılan, gücenen, dışarıda kalan daha çok olur elbet. Fakat eldeki imkânlarla ancak bu kadarı yapılabilirdi. Kusurlar vardıysa affedenler de bulunacaktı elbet.”³⁹

1954

1954 yılında Mevlânâ'yı anma törenleri 16 Aralık 1954 Perşembe günü başlar. 681. Ölüm Yıldönümü münasebetiyle büyük bir tören düzenlenir. Ancak törenin sınırlı sayıda kişilerce seyredileceğini düşünen tertip komitesi, çareyi onu üç defa tekrarlamakta bulur. Bu suretle daha geniş bir halk tabakasının törene katılımı sağlanmış olacak, gösterilen fevkâlade arzu kısmen de olsa tatmin edilecektir.

Asıl tören ertesi günü yapılır. Zira o gün, yüce Mevlânâ'nın fânî âlemden bekâ âlemine intikalinin 681 inci yılıdır. 17 Aralık Cuma günü akşam saat 20.30'da Şahin Sineması tıklım tıklım dolmuştur. Bu töreni, Ankara radyosunun naklen vermesi kararlaştırılmıştır. Törende aynı zamanda devlet adamlarımız da bulunmaktadır. 16 Aralık akşamı tören bir gece sonra da tekrarlandığı için biz sadece 17 Aralık Cuma günü yapılan törenin programını vermekte yetineceğiz.

O akşam, Konya tarihî günlerden birini yaşar. Tören tam saatinde başlar. Törende Ziraat Vekili Nedim Ökmen, Büyük Millet Meclisi Vekillerinden Fikri Apaydın, Cumhurbaşkanı Celâl Bayar'ın eşi Reşide Bayar, Başvekil Adnan Menderes'in refikası Berrin Menderes de hazır bulunmuşlardır. Yine Mısır Büyükelçisi Ekselans İbrahim Akif Elalüsive, Libya Büyükelçisi Ekselans Ali Esad Ecarbi ve bazı devlet temsilcileri, tanınmış ilim ve fikir adamlarımız da konuklar arasındadır.

İlk olarak Belediye Reisi İbrahim Aşçıgil açılış konuşmasını yapmış, müteakiben Dr. Hulki Âmil Keymen, Mevlânâ'nın hayatından bahsetmiştir. Sabri Özlü tarafından naat-ı şerif okunmuş, Ruşen Ferit Kam da Mevlevî musikisi hakkında izahat vermiştir. Hayri Tümer'in ney taksiminden sonra Yusuf Paşanın segâh peşrevi çalınmıştır. Hüzzam ayini (Birinci Selâm ve Zehi Aşk Yürük) semadan sonra Refik Ahmet Sevengil, Mevlânâ'nın fikir ve sanat hayatımızdaki yerini anlatmıştır. Tanınmış kadın şair ve yazarlarımızdan Nezihe Araz, Mevlânâ hakkında bir şiirini okumuş, Millî Türk Talebe Birliği Ankara Üniversitesi Korosu Sadi Hoşses idaresinde ferahfeza makamlarında Mevlevî musikisinden örnekler takdim etmişlerdir. 15 dakikalık istirahattan sonra programın ikinci kısmına geçilmiştir. Edebiyat ve ilâhiyat doktoru Prof. Anne Marie Schimmel, "Garpta Mevlânâ Görüşü" konulu Türkçe olarak çok güzel ve etkili bir konuşma yapmıştır. Ulvi Erguner tarafından ney taksimi geçilmiş, Neyzen Emin Dedenin Suzinâk ayin-i şerifinden (Birinci ve ikinci selâmlardan) sonra üstat Halil Can'ın ney taksimi dinlenilmiştir.

Muhittin Celâl Duru, Mevlânâ tefekkür sisteminin Şark ve Garptaki tesirlerini anlattıktan sonra musiki tekrar başlamıştır. Bu arada Cüneyt Orhon tarafından kemeçe ile saba taksimi yapılmıştır. Afyon ve Konya heyetlerinin katılımıyla oluşan mutribi müteakip İsmail Dedenin sababuselik ayinine geçilmiştir. Muhlis Koner, Mevlânâ ve tasavvuf hakkında konuşmuş, kapanış musikisi ile programa son verilmiştir. Kapanış musikisine bütün gruplar iştirak etmiştir.

Diğer yandan gelecek nesiller için tarihî bir belge yerine geçsin diye sema ayini, Maarif Vekâletince renkli olarak filme aldırılacağı haberi yayılmış ve 18 Aralık 1954 günü saat 14:00'de Mevlânâ Müzesi'nde hayatta kalan son Mevlevîlerin katılımıyla böyle bir gösterinin yapılacağı duyurulmuştur.⁴⁰

Aslında bu film olayı kolay olmamıştır. Mevlânâ İhtifali Tertip Komitesi 1954 yılında yaptığı toplantıların birinde, o yıl Mevlevî semainin filme alınması ya da Mevlevî semai için bir film hazırlanmasının üzerinde durulmuş ve Mevlânâ'nın 681. Ölüm Yıldönümü programını hazırlamaya koyulmuştur. Vali Yardımcısı Cemal Gökten'in başkanlığında, Milletvekili Rüştü Özal, Belediye Reisi İbrahim Aşçıgil, Dr. Hulki Âmil Keymen, Muhlis Koner, Maarif Müdürü Nazım Esen, Lise Müdürü İbrahim Cengiz, Müze Müdür Vekili Mehmet Önder, Gazeteci Sofu Tuğrul, Öğretmen Memduh Yavuz Süslü ve Necati Elgin, Belediye Turizm Bürosu Şefi Celâleddin Kişmir, Yüksek Kimya Mühendisi Feyzi Halıcı'dan oluşan heyet, Belediye'de bir toplantı daha yaparak program üzerinde müzakere bulunmuşlardır. Bu toplantıda bilhassa milletvekillerimizin törenlerin tertip ve filme

alınması hususunda yardımcı olmaları istenilmiş ve kendilerine davet mektupları yazılmıştır. ⁴¹ Bu girişimler netice vermiş, sema ayini gösterisi Basın Yayın ve Turizm Umum Müdürlüğünce renkli olarak 18 Aralık 1954 Cumartesi günü filme alınmıştır. Ankara ve İstanbul Radyoları sanatkarlarının iştirakiyle yapılan ayin gösterisine eski Yenikapı Mevlevîhanesi şeyhi başkanlığında 23 Mevlevî görev üstlenmiştir. Mahalli renk ve havayı tam manasıyla vermesini bilen sanatkarlar tarafından başarılan bu iş, Konya'yı tanıtmaya yönünden çok başarılı bir adım olmuştur. ⁴²

1954 yılındaki törenleri, Türkiye Radyoları yayınlamak istemiştir. Bu yolda da çeşitli hazırlıklara girişilmişse de Şahin Sineması'nda yapılan törenler, bazı teknik sebepler yüzünden naklen radyolarımızdan yayınlanamamıştır. Bunun yerine o sırada şehrimizde bulunan Ankara Radyosu Program Müdürü Refik Ahmet Sevengil başkanlığındaki heyet, törenleri banda almışlardır. Spikerliğini Ankara radyosundan Mukaddes Gözaydın üstlenmiş, törendeki programa dikkat edilmemiş, program dışı konuşmalara yer verilmiş ve şiirler okunmuştur. 18 Aralık 1954 Cumartesi günü akşamı saat 21:30'da band yayını gerçekleştirilmiş fakat şiir ve konuşmaların hemen hemen tamamı çıkarılmış, bol bol musiki dinletilmiştir. ⁴³

1954 yılı törenlerinde bazı aksaklıklar yaşanmıştır. Eski Belediye Başkanı ve Mevlânâ törenlerinin düzenlenmesinde eskiden beri çok emeği geçen Muhlis Koner, gördüğü aksaklıkları yazmadan duramamıştır. Muhlis Koner'e göre o yılın törenleri bir mektep müsamesesine benzemiştir. O, törenlerdeki aksaklıkları iki temel noktada toplamıştır:

İlki program harici konuşmalar, hitabeler yapılmış olması ve şiirler okunmasıdır. Eğer böyle program dışı konuşmalar yapılacak ise o zaman programa ihtiyaç yoktur. Programın uygulanmaması laübaliliktir, birtakım aksaklıklar meydana getirmiştir ve dedikodulara sebep olmuştur. Sözügelşi Abdülbaki Gölpınarlı, Mevlânâ konusunda en uygun isimdir, en yetkili kişilerden birisidir. Ama başta davet olunmamış, sonra neden davet edilmiştir? Burasını anlamak ve çözmek mümkün değildir.

İkincisi konuşmaların ve müziğin banda alınma meselesinde hata yapılmıştır. İhtifal konuşmaları ve müzik aynı zamanda radyo ile neşredilecektir. Fakat bazı teknik sebeplerle buna imkân bulunamamış ve banda alınıp ertesi günü neşredilmesi kararlaştırılmıştır. Ertesi günü görülmüştür ki radyoda yalnız Refik Ahmet Sevengil'in konuşması vardır. Bu zatın radyo konuşmaları güzeldir. Kendisi folklor ve tiyatro sahasında da başarılı çalışmalar yapmıştır. Ama Mevlânâ'nın hayat ve eserleri ile bilhassa tasavvufu uğraşmamıştır. Şimdiye kadar da bu yolda araştırma ve incelemelerine rastlanmamıştır. Refik Ahmet Sevengil'in radyo program müdürü ve sesinin radyofonik olması herhalde buna etki etmiştir. Sebep bu olsa gerektir. ⁴⁴

1955

1955 yılındaki törenlerin daha görkemli olması için çalışılır. Mevlânâ'nın 682. Ölüm Yıldönümü için filme alınan sema gösterisi ile ilgili hazırlıklar sürdürülür. Basın ve Yayın Umum Müdürlüğünce 2800 metre tutan ve iki saat devam edecek olan bu filmin tarihî açıklamalarını yapmak üzere Konya Müzeleri Müdürü Mehmet Önder, Vekâletçe Ankara'ya çağrılır ve filmin açıklamalarına, seslendirmelerine başlanılır. Filmin musiki kısmını radyoevi sanatkarlarından Neyzen Halil Can ve Hayri Tümer hazırlar. Müze Müdürü Mehmet Önder, bu vesileyle gittiği Ankara'da bir hafta kalacak ve film biter bitmez Basın Yayın Umum Müdürlüğü tarafından görevinin başına dönmesi sağlanacaktır. ⁴⁵

1955 yılındaki törenler için hazırlıklar çok önceden başlamıştır. Zamanla bu hazırlıklar iyice ilerlemiş ve ihtifal programı çok geniş tutulmamakla birlikte canlı ve güzel geçmesi için her türlü gayret sarf edilmiştir. Üç gün devam edecek programda vazife alacaklarla temasa geçilmiş ve törenlere kimlerin katılacağı belirlenmiştir. Törenlerde Mevlânâ sevgisi ve aşkıyla tanınmış kıymetli kadın yazarlar ve profesörler arasında İlahiyat Fakültesi profesörlerinden Anne Marie Schimmel, Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi Farsça Bölümü doçenti ve Fîhi-Ma-Fîh mütercimi Meliha Tarikâhya, Avrupa'da bilhassa

Danimarka'da vermiş olduğu konferanslarla dikkati çeken ve kraliçe tarafından kendisine özel bir ilgi gösterilen Sofî Huri, yine tanınmış kadın romancılarımızdan Samiha Ayverdi, bulunmak üzere davet edilmişlerdir. Ayrıca İstanbul'dan Halil Can riyasetinde bir mutrib heyeti, Ankara'dan da Hayri Tümer, Nazmi Ulusemre musiki heyetlerinin de törende yer alması kararlaştırılmıştır.⁴⁶

Mevlânâ İhtifali Tertip Komitesi, 23 Kasım 1955 Çarşamba günü saat 14:30'da yeni Belediye Başkanı Nazif Tahralı'nın başkanlığında ikinci toplantısını yapar ve ilk toplantıda alınan kararların uygulanmasıyla ilgili gelişmeleri gözden geçirir ve ihtifal programına son şeklini verir. Bu arada ihtifalde konuşma yapacakların yanında mutrib heyetlerini belirlemeye çalışır. Buna göre İstanbul'dan gelecek heyette, Neyzen Halil Can'dan başka Hafız ve Neyzen Sadettin Heper, Hafız Şakir Efendi, Hafız Kâni Karaca, Neyzen Niyazi Sayın, Neyzen Ulvi Erguner, ayinhan Doktor Alâeddin Yavaşca da bulunacaktır.⁴⁷ Bunlara ek olarak da Ankara'dan Neyzen Hayri Tümer, Neyzen Selami Bertuğ ve arkadaşları törenlere katılacak ve böylece toplam beş ney, bir kemençe ve üç kudüm ve beş ayinhanla tören yürütülecektir.⁴⁸

Öte yandan tertip komitesi, yüce Mevlânâ'yı dört ayrı törenle anmayı kararlaştırmıştır. Bu yolla izdihamı kısmen de olsa önleyebilmeyi düşünmüştür. Dört törenin programı da aynı olacak ve bir yıl önce çekilen film de gösterilecektir. İlk tören 16 Aralık günü saat 14:00'te Şahin Sinemasında yapılacak ve bu töreni öğretmenlerle öğrenciler izleyeceklerdir. Son geceki törene ise, Ankara'dan gelen davetliler alınacaktır. Aynı akşam Belediye Sineması'ndaki töreni, davetiye sahipleri izleme imkânı bulacaklardır. Davetiye işiyle meşgul olmak üzere özel bir komisyon kurulmuştur. Tören hakkında temaslarda bulunmak üzere o sıralarda Ankara'ya giden heyet başkanı Nafiz Tahralı, basın mensuplarına Ankara'dan gelecek davetlilerin organizasyonuyla doğrudan doğruya Basın Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü'nün ilgileneceğini söylemiştir.⁴⁹

1955 yılının konuşmaları davetlileri sıkılmamak için kısa tutulmuştur. İlk olarak Belediye Başkanı Nafiz Tahralı, kısa bir konuşma yapacak, bilâhare yine kısa olmak kaydıyla ahfad-ı Mevlânâ adına Dr. Hulki Âmil Keymen, Müze Müdürü sıfatıyla Mehmet Önder sırayla konuşacaklardır. Diğer konuşmalar da hesap edilmiş, kaçır dakika konuşacakları belirlenmiştir. Gece yapılacak ihtifaller saat 20:30'da başlayacak ve 24:00'te sona erecektir.

Diğer taraftan komite üyeleri aralarında görev bölümü yapmışlardır. Buna göre Şahin Sineması'ndaki ihtifalin spikerliğini Kemal Or, Belediye Sineması'ndaki ihtifalin spikerliğini ise Namık Ayas üstlenmiştir. Sahne müdürlüklerine Feyzi Halıcı, Necati Elgin seçilmişlerdir. Teşrifat işi, öğretmenlere verilmiştir. Emniyet Müdürlüğü de her türlü emniyet tedbirini alacak ve Belediye Zabıtası da onlara yardımcı olacaktır. Yine ihtifalden iki gün önce Belediye'de özel bir büro meydana getirilecek ve her türlü müracaat bu büroya yapılacaktır. Büroda Dr. Fethi Ferit Uğur, Celâleddin Kışmır ve A. Rıdvan Bülbül çalışacaklardır. İhtifalde hazır bulunmak üzere Cumhurbaşkanının Konya'ya geleceğine ilişkin verilen haber, şehirde sevinç uyandırmıştır.⁵⁰

Hemen belirtelim ki 17 Aralık 1955 Cumartesi günü, Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'nin ölüm yıldönümü münasebetiyle İstanbul Radyosu da bir program hazırlamıştır. Bu program söz konusu tarihte ve saat 19:00-19:45 arasında yayınlanacaktır. Behçet Kemal Çağlar'ın yapacağı konuşmayı müteakip Münir Nurettin Selçuk, İtrî'nin Mevlânâ naatini okuyacaktır. Program radyo klâsik Türk musikisi korosunun Hamamîzâde İsmail Dedenin hüzzam ayini ile bestekârı meçhul bulunan Niyazî ayinin okunmasıyla son bulacaktır.⁵¹

1956

1956 yılı ihtifalleri için hazırlıklara Kasım ayından itibaren başlanmıştır. Bu yolda ilk toplantı 2 Kasım 1956 Cuma günü yapılmış ve toplantıya Belediye Başkanı Nafiz Tahralı başkanlık etmiştir. Toplantıda ilk iş olarak görev bölümü yapılmış ve geçen seneki hata ve eksikliklerin tekrarlanmamasına çalışılmıştır. Törenlerde konuşma yapacaklarla irtibata geçilmesi kararlaştırılmıştır.⁵²

Mevlânâ'nın 683. Ölüm Yıldönümü'nde Kitaplık Salonu'ndaki törene büyük ilgi gösterilmiştir. Geniş halk kitlelerinin izleyebilmesi için törenin dört ayrı gecede yapılması uygun bulunmuştur. Bu gecelerin üçü Konya halkına, bir gecesi de dışarıdan gelecek misafirlere tahsis edilmiş ve ilk törene 14 Aralık 1956 Cuma günü başlanılmıştır. 17 Aralık Pazartesi günü akşamı için ise 60 milletvekilinin geleceği haber alınmıştır. Bu arada aynı gece İngiliz, Alman, İran ve Pakistan ateşeleriyle sefaret erkânının hazır bulunacağı bildirilmiştir. Tören saat 20:30'da Belediye Başkanı Nafiz Tahralı'nın kısa bir açış konuşmasıyla başlamış ve sırasıyla Dr. Hulki Âmil Keymen, Konya Müzeler Müdürü Mehmet Önder, İmam-Hatip Okulu Müdürü Bekir Elâm, Refi Cevad Ulunay ve Abdülbaki Gölpınarlı gibi değerli şahsiyetlerin konuşmalarıyla sürmüştür. Hatipler, Mevlânâ'nın hayatı, Şark'ta ve Garp'ta Mevlânâ sevgisi, Mevlânâ'nın dinî cephesi, Şeb-i Arûs ve Mevlânâ'da şiir gibi konular üzerinde durmuşlardır. On dakikalık istirahattan sonra da mutrib heyeti tarafından; naat-ı şerif, ney taksimi, ferahfeza peşrevi ve ferahfeza ayini yapılmış, tören geç vakte kadar sürmüştür. ⁵³

1957

Büyük Türk mütefekkeri ve mutasavvıfı Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'nin 684. Ölüm Yıldönümü münasebetiyle 17 Aralık 1957 tarihinde Konya'da bir ihtifal tertiplenmiştir. Vali ve Belediye Reisi Cemil Keleşoğlu, 18 Kasım 1957 Pazartesi günü ilgililere bu konuda bilgi vermiş ve Mevlânâ'nın doğum günü olan 30 Eylül günü de anılmasının doğru olacağını belirtmiştir. Bunda güdülen amaç, turist mevsimi olan Eylül'de geniş ve etraflı bir programla daha geniş kitlelere Mevlânâ sevgisini götürmektir. Mevlânâ'nın Aralık ayından başka Eylül ayında da anılması fikri zaman zaman ortaya çıkmış, ama pek de kabul görmemiş bir fikirdir. Her nedense bu görüş bir türlü realize edilememiştir. Fakat böyle bir görüşün ortaya atılması bile kimi çevrelerde ilgiyle karşılanmıştır. ⁵⁴

1957 yılı Mevlânâ törenleri 15 Aralık 1957 Pazar günü başlar ve dört gün sürer. Büyük bir dinleyici kitlesinin takip ettiği programa saat 20:30'da Vali ve Belediye Başkanı Cemil Keleşoğlu'nun konuşmasıyla başlanmış, bilâhare milletvekilimiz Dr. Hulki Âmil Keymen, Kemal Edip Kürkçüoğlu ve yazar Refi Cevad Ulunay'la devam olunmuştur. On dakikalık dinlenmeden sonra İstanbul'dan gelen kudümzen, neyzen ve semazenler tarafından programın ikinci kısmı icra edilerek geceye son verilmiştir. ⁵⁵ Programın ikinci kısmında naat-ı şerif, ney taksimi, Dügâh peşrevi, Dügâh ayini yer almıştır. ⁵⁶

17 Aralık 1957 Salı akşamı yapılacak olan törenlerde hazır bulunmak üzere Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Tevfik İleri ile Millî Eğitim Bakanı Celâl Yardımcı, Ziraat Bakanı Nedim Ökmen'in Konya'ya geleceği duyurulmuştur. Bakanlardan Tevfik İleri'nin, 18 Aralık 1957 Çarşamba günü Ankara'ya döneceği, diğer bakanların ise bir gün daha fazla kalıp bakanlıklarıyla ilgili işlerle meşgul olacakları ileri sürülmüştür. ⁵⁷

Törenler gerçekten büyük ilgi çekmiş ve şehir dışarıdan gelen genç, yaşlı; Türk, ecnebi misafirlerle şehir ve caddeler dolup taşmıştır. Havaların da iyi gitmesiyle şehir bir bayram havasına bürünmüştür. Dışarıdan gelenler içinde bilhassa yaşlı ve hanımların çokluğu dikkati çekmiştir. Hatta bazı misafirler, tören davetiyelerini salonu girerken yırttırmak istememiş, bir hatıra olarak saklayacaklarını bildirmişlerdir. ⁵⁸ Törenlerin böylesine ilgi görmesi üzerine 17 Aralık 1957 Salı günü saat 14:30'da da tekrarı Belediyece uygun görülmüştür. Programda olmamasına rağmen böyle bir kararın alınmış olması Mevlânâ'yı sevenler arasında sevinç yaratmıştır. Bu töreni izleyebilmek için de yine Belediye'den davetiye almak gerektiği hatırlatılmıştır. ⁵⁹

Aynı günün akşamı yapılan Şeb-i Arûs'a yurt içinden ve yurt dışından çok sayıda insanlar gelmiştir. İlk günü, mazereti dolayısıyla törene gelemeyen Kemal Kürkçüoğlu, daha sonrakilerde bulunmuş ve konuşmasını yapmıştır. Salı günü Konya'ya gelen misafir milletvekilleri de ihtifalde bulunduktan sonra geceyi Şeker Fabrikası'nda, Vali konağında ve Hara misafirhanesinde geçirmişlerdir. ⁶⁰

Mevlânâ törenleri vesilesiyle şehirde bazı sergiler de açılmıştır. Bunların ilki el işleri sergisidir. Sergi, 16 Aralık 1957 tarihinden itibaren ziyaretçilerin hizmetindedir. Oriantik El İşleri Sergisi diye bilinen bu serginin Kitaplık Salonu'nda birkaç gün devam edeceği açıklanmıştır. Sergide Mevlânâ motifleri ile süslenmiş kaşık, tabak, vazo gibi el işlerinden oluşan eserler teşhir edilmiş ve bu konuda Konya'da görülen gelişmeler belirtilmiştir.⁶¹

Bir diğer faaliyet de resim sergisidir. 15 Aralık 1957 Cumartesi günü Belediye Salonu'nda, Belediye'nin yakın ilgisiyle açılan bu sergide Maarif Koleji resim öğretmeni Erdoğan Munis'in resimleri yer almıştır. Sergiyi ilk günden itibaren öğretmen, öğrenci, esnaf, memur, serbest meslek sahibi beş bine yakın meraklı ziyaret etmiştir. Teşhir edilen kıymetli eserlerden bir kısmı bazı kurumlar ve kişiler tarafından satın alınmıştır. Ressam Erdoğan Munis'in modern resim anlayışıyla çizdiği tabloların pek çoğu Mevlânâ'ya ve Mevlevîliğe aittir. Ressam, bazı eserlerinin konusunu ise Konya olarak belirlemiştir. Sergi, 25 Aralık tarihine kadar her gün saat 15:00-18:00 arasında açık tutulmuştur.⁶² Bu iki olaya ilâveten bir de Çağrı dergisinin Mevlânâ Özel Sayısı'nın çıkmış olması, şehirdeki kültürel etkinliklerin arttığını gösteren somut bir örnektir. Şehirdeki bu olayları değerlendiren Namık Ayas, bu gelişmeleri son derece olumlu bulmaktadır:

“Aralık ayının ortaları Konya'mızın sayılı günleridir. Büyük mütefekkir Mevlânâ'nın fani âlemden ebedî hayata göç eylediği bu günler yurdun her yönünden gelen binlerce turisti sinesine çeken şehrimiz heyecan içerisinde.

Dört gece büyük bir vecd içinde uhrevî âleme doğru gönüller uçar, gündüzler büyük bir ruhî sükûn içinde geçerken bir yandan sanat hareketleri canlanır. Bu yıl tatlı bir bahar havası içinde bu mutlu günleri karşılayan Konya'mızda sanat hareketi olarak güzel bir resim sergisi açıldı. Bu sergi şimdiye kadar Mevlânâ üzerine yapılan sergilerin en güzeli, yani sanat potasında ruh ve tasavvuf âleminin cümbüşüdür.

Ayrıca üç aydan beri şehrimiz sanatseverleri tarafından çıkarılmakta olan Çağrı dergisi de bugün için özel bir sayı hazırlamıştır. Bir Mevlevî semasını canlandıran bir kara kalem tablo da dergiye ayrıca bir güzellik vermekte, değerli yazıları içinde toplamaktadır.

Bu iki sanat hareketi, bu yıl yapılan ihtifale bir başka mana kazandırmaktadır. Sanatla kucaklaşmayan ruh coşkunluğu ne kadar kurudur.”⁶³

1958

Mevlânâ törenlerindeki davetiyeler her sene problem olur. Aynı problem 1958 yılında da sürer. Davetiyeler, 10 Aralık 1958 tarihinden itibaren Belediyece tespit edilen yerlere gönderilmeye başlanır. Bununla birlikte yine her yıl ki gibi bir davetiye buhranı baş göstermiştir. Törenlere ilgi öylesine çok olur ki, daha ilk günlerde davetiyelerin yetişmeyeceği anlaşılır. Törenlere giremeyenlerin, girenlerden çok olacağı daha başlangıçta belli olur. Bu arada davetiye meselesinin suistimal edilmemesi istenir.

Törenlere Belediyece davet edilenlerden İranlı Prof. Mücteba Minnovi ile Yaman Dedenin gelip gelmeyeceği uzun süre merak edilmiştir. 12 Aralık 1958 tarihinde ise İtalyan Büyükelçisi, elçilik mensuplarıyla Konya'ya, törenlere geleceğini bildirmiştir. Milletvekillerinden gelmek isteyenlerin sayısı 188'i bulmuştur. Bakanlardan Nedim Ökmen ile Tefvik İleri'nin geleceğinden söz edilir. Hatta bir ihtimale göre Başbakan Menderes'in eşi de Konya'ya gelecek ve Şeker Fabrikası'nda misafir edilecektir denilir.⁶⁴

Bu sıralarda törenlerden de yararlanılarak bir de resim sergisi açılır. Sergide, Hüseyin Hazan'ın eserleri yer almıştır. Hüseyin Hazan, Astsubay Okulu resim öğretmenidir. 24 parça eserden oluşan sergisi, 13 Aralık 1958 Cumartesi günü saat 15:00'de Belediye Salonu'nda halkın ziyaretine sunulur. Hüseyin Hazan'ın eserlerinden çoğu, Konya eski eser ve manzaralarını ihtiva etmektedir. Bunlar

arasında Pîrî Mehmet Paşa, Şeyh Sadreddin Konevî, Ulaş Baba, Mevlânâ Türbesi, Şerafeddin Camii, Meram Hamamı, Hoca Hasan, Şems-i Tebrizî gibi mescit, camii ve zaviyeler de bulunmaktadır. Serginin, törenlerin tertiplendiği günlere rastlatılışı yerinde bir hareket sayılmış ve daha çok ilgi göreceği söylenmiştir. ⁶⁵ Serginin kurdelesini İkinci Ordu Kurmay Başkanı Tümgeneral Zekai Dorman kısa bir konuşmadan sonra kesmiş ve bu gibi sergilerin tekrarını temenni etmiştir. Sergi bir hafta açık kalmıştır. ⁶⁶

Öte yandan törenler süresince Konya Umumî Kitaplığı, kapılarını okuyuculara kapatmıştır. Zira törenler burada yapılmaktadır. Törenler bitince kitaplığın yine okuyucuların hizmetinde olacağı bildirilmiştir. 14-17 Aralık 1958 tarihleri arasında yapılacak Mevlânâ'yı anma törenlerinin programı şöyle şekillenmiştir:

Açılış: Belediye Reisi M. Sıtkı Bilgin

Konuşmacılar: Dr. Hulki Âmil Keymen, Prof. Dr. Anne Marie Schimmel, Kemal Edip Kürkçüoğlu, Prof. Mücteba Minevi (geldiği takdirde), Abdülbaki Gölpınarlı, Halide Nusret Zorlutuna.

Rebap: Sabahattin Volkan

İstirahat: (5 dakika)

Mevlevîlik hakkında izahat: Refi Cevad Ulunay(Çelebi)

Naat-ı şerif: Hulusi Gökmenli, Sabri Özdil, Ahmet Bican, Kâni Karaca, Şakir Çetiner.

Bayatî: Köçek Mustafa Derviş

Mithat Baharî başkanlığında sema

Programın hiçbir şekilde değişmeyeceği duyurulmuştur. ⁶⁷

Mevlânâ törenlerinin ilki,14 Aralık 1958 de Kitaplık Salonu'nda yapılacaktır. Saat 14:00'te başlayacak olan törene katılmak üzere davet edilenlerden Abdülbaki Gölpınarlı, Refi Cevad Ulunay, Kemal Edip Kürkçüoğlu, 13 Aralık 1958 Cumartesi günü Konya'ya gelirler. Konuşacak diğer kişiler ise ertesi günü Konya'da olacaklardır. İhtifalde semazen, neyzen, kudümzen olarak görev alanlar da Cumartesi günü Konya'ya gelmişlerdir. Abdülbaki Gölpınarlı, Mevlânâ'nın annesinin kabrini ziyaret etmek için söz konusu gün, Karaman'a gitmiş ve dönmüştür.

İhtifalde basının yer problemi görevlileri bir hayli uğraştırmıştır. 14 Aralık 1958 Pazar günü olmasına rağmen, hâlâ basına yer ayrılmamış olması eleştirilmiştir. İhtifal komitesinden bazılarının gazeteciler için bir masa ayrılmasını, bazılarının ise hiç yer ayrılmamasını teklif etmeleri garip karşılanmıştır. Durumun bir türlü netleşmemesi, basın çalışanlarını üzmüştür.

Belediye Başkanı Sıtkı Bilgin başkanlığındaki Belediye Heyeti, davetiyelerin dağıtımına başlamış ve ilk olarak davetiye sayısını arttırmıştır. Nitekim bir önceki yıl, ordu mensuplarına verilen davetiye sayısı 50 iken, 1958'de bu sayı 150'ye çıkarılmıştır. Aynı uygulama Millî Eğitim Müdürlüğü için de yapılmış, onlara gönderilen davetiye sayısı üç katına yani 150'ye yükseltilmiştir. Ayrıca şehirdeki bütün teşekküllere de imkânları nispetinde davetiye gönderileceği bildirilmiştir. ⁶⁸ Fakat hemen hemen her Mevlânâ töreninde olduğu gibi bu kez de davetiye yetmemiş, bunun üzerine kura yöntemine başvurulmuştur. Bu duruma göre Konya'da bulunan öğretmenlerle, ordu mensuplarının ancak dörtte birinin törenlere katılabileceği açıklanmıştır. ⁶⁹

Mevlânâ törenlerine katılacak olan mutrib ve sema heyetlerinde bulunan kişilere Başak Palas Oteli'nde odalar tahsis edilmiştir. Mesnevîhan Mithat Baharî başkanlığındaki heyette 4 naathan, 7 ayinhan ve kudümzen, 5 neyzen vardır. İhtifale 14 semazen katılmıştır. Heyette şu kişiler yer almıştır: Gavsi Baykara, Rusuhi Baykara, Baki Baykara, Nida Eşkin, Sadettin Heper, Halil Can, Osman Dede, Hayri Tümer, Selâmi Bertuğ, Hulûsi Gökmen, Cahit Özkan, Sabri Öznil, Bahir Şereftuğ, Ahmet Kasapoğlu, Hafız Kemal Batanay, Kemal Selek, Halit Anar, Berkan, Edip Kemal, İzzet Sami, Selman Tüzün, Hüseyin Tüzün, Mehmet Dede, Ahmet Dede, Ertuğrul, Şemsettin, Remzi ⁷⁰

Törenlere çok seçkin misafirlerin katılacağı bildirilmiştir. Mevlânâ ihtifalinde bulunmayı arzu ederek Konya otellerinde kendilerine yer ayrıtılan bazı kişiler şunlardır: Atıf Benderlioğlu ve eşi (milletvekili), Halil İmre (milletvekili), Recai Türeli (İçişleri Bakanlığı Müsteşarı), Necip Evliyazade (Ziraat Bankası Umum Müdür Muavini), Türk-Amerikan Derneği (7) kişi, Amerikan Sefareti mensupları (17) kişi. Ayrıca Konya'ya gelecekler arasında 18 kişilik bir Fransız gazeteci grubu ile İran, Hindistan, Pakistan'dan heyetlerin de bulunacağı ileri sürülmüştür. ⁷¹

Söz konusu törenlere gelenlere yer bulmak, tertip komitesinin en büyük derdidir. Komite, gecesini gündüzüne katarak, şehre gelecek misafirlerin yerleştirilmesi için uğraşır. Ayın 17'inci günü akşamına yer bulmak mümkün olmaz. Daha 10 Aralık 1958 Çarşamba günü sabahı turistik otellerde bütün yerler tutulmuştur. Birinci sınıf otellerde hiç yer kalmamıştır. Yapılan tahminî hesaplara göre ihtifal ve ziyaret için Konya'ya 2500 misafirin geleceği kanaatine varılmıştır. 10 Aralık 1958 günü sabahı Ankara Valisi Dilâver Argun ile Venezuela Büyükelçisi Ekselans Santana da ihtifale katılacaklarını bildirmişlerdir. Ayrıca Fransız Elçiliği, törenlere 23 kişilik bir grupla katılacağını iletmiş, 12 Aralık 1958 Cuma günü açılacak olan turistik Şahin Otel ise gelecek yabancı misafirler için kiralanmıştır. ⁷²

Büyük mütefekkir ve mutasavvıf Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'yi anma törenleri 14 Aralık 1958 Pazar günü saat 14:00te İl Kitaplık Salonu'nda başlar ve günde iki defa tekrarlanmak suretiyle 17 Aralık 1958 Çarşamba günü 20:30'daki törenle sona erer. Böylece yedi ayrı tören yapılmış olacaktır. Salonun ufaklığı, ihtifale karşı ilginin büyüklüğü, ihtifal komitesini böyle bir karar almağa sevk etmiştir. Belediye 16 Aralık akşamına kadar yapılacak törenlerle ilgili davetiyeleri dağıtmış, son günkü törene ilişkin davetiyeleri de dışarıdan gelenlere tahsis edeceğini, o gece Konya'dan kimlerin bulunabileceğini daha sonra duyuracağını belirtmiştir. 17 Aralık günü ise Konya'daki ziyaretçi sayısının beş bini bulacağı tahminleri yapılmıştır. ⁷³ Bazı umum müdürler, vekâletler ileri gelenleri de o gün Konya'ya geleceklerini bildirmişlerdir.

1959

Mevlânâ'yı anma törenleri her yıl artan bir ilgiyle izlenilmiştir. Bu durum, törenleri tertipleyenleri de hem memnun etmiş, hem telâşa düşürmüştür. Gelenleri en iyi bir biçimde ağırlamak telâşı içinde koşuşturup durmuşlardır. 1959 yılında ise bu törenler, "Mevlânâ Haftası" şeklinde olur ve 5 gün, 7 gece devam eder. Bu törenlerde ihtifal komitesi sadece Şeb-i Arûs gecesini hariçten gelecek davetlilere ayırır, diğer günlerin davetiyelerini halka dağıtır. Törenlerde yer alacak zevat da 10 Aralık 1959 Perşembe gününden itibaren Konya'ya gelmeye başlar. Bilhassa Şeb-i Arûs gecesini için şehirdeki bütün oteller, daha birkaç gün öncesinden dolmuştur. Belediye Turizm Teşkilâtı ve Belediye Zabıtası, Konya'ya geleceklerin istirahatini temin için gerekli tedbirleri almış ve bu konuda basını da bilgilendirmiştir. ⁷⁴

O yılın Mevlânâ törenleri gündüz ve akşamları olmak üzere Umumî Kütüphane salonunda yapılır. Buna rağmen ihtifal komitesine ve Belediye'ye davetiye için her gün yüzlerce kişi başvurmuş ve talepler güçlükle karşılanmıştır. Konya'ya, Mevlânâ Haftası münasebetiyle yurdun dört bir köşesinden ziyaretçi akını olmuş ve otellerde yer bulmak, ziyaretçiler için büyük bir mesele haline gelmiştir. 17 Aralık'a kadar bu ziyaretçi sayısı iyice artmıştır. Bu arada İstanbul ve Ankara radyoları, Mevlânâ'yı anlatan özel programlar hazırlamışlardır. Banda alınan konuşmalardan sonra Kâni Karaca, Naat-ı

Şerif'i okumuş, ayrıca radyo ses sanatkârlarından bir grup, ayin kıraat etmişlerdir. Programların noksansız uygulanması için radyo idaresi her türlü tedbiri almıştır.⁷⁵

1959 yılı törenlerinde aşağıdaki program uygulanmıştır:

1- Açılış: Belediye Reisi M. Sıtkı Bilgin

Konuşmalar: Samiha Ayverdi, Nihat Sami Banarlı, Dr. General Müslim Gür (Şiir), Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan, Nedim Ökmen (Şiir) Okuyan: Mehpere Ülgen

Rebap: Sabahattin Volkan

2- Mevlevî Musikisi hakkında izahat: Refi Cevad Ulunay (Çelebi)

Selim III. Sûz-i Dilârâ Âyin-i Şerifi

Heyet Reisi: Mithat Baharî

Kudümzenbaşı: Sadettin Heper

Ayinhan, kudümzen ve naathanlar: Şakir Çetin, Kâni Karaca, Sabri Özdil, Hulusi Gökmenli, Ahmet Kasapoğlu, İzzet Eskidemir, Özkan, Kemal Oruç, Kemal Batanay, Süha Tuna

Neyzenler: Halil Can, Hayri Tümer, Ulvi Erguner, Zeki Erhan

Rebap: Edip Seviş – Dinçer

Halile: Osman Dede

Semazenbaşı: Gavsî Baykara

Semazenler: Ahmet Kalay, Ahmet Kasapoğlu, Selman Tüzün, Bahir Şereftuğ, Halit Anar, Mehmet Dede, Şemsettin Murat, Ertuğrul Koçer, Remzi Koçer, Özcan Ergiydiren, Hüseyin Tüzün, İhsan.

İhtifal programının altında şu not yer almıştır: “Program hiçbir surette değişmeyecektir.”⁷⁶

Törenler dolayısıyla Konya’da başka kültür faaliyetleri de olur. Bunlardan birisi tanınmış ressam Abdullah Çizgen tarafından hazırlanan büyük bir resim sergisinin açılmasıdır. 12 Aralık 1959 Cumartesi günü Belediye Evlendirme Salonu’nda, Vali Cemil Keleşoğlu’nun konuşmasıyla açılan bu sergide, ressamın Konya’da yarattığı sanat hareketi övülmüştür. Abdullah Çizgen’in sergisinde yirmisi Konya’ya ve Mevlânâ’ya ait olmak üzere 58 yağlıboya tablo teşhir edilmiştir. Sergi 18 Aralık tarihine kadar açık tutulmuştur. Bu sergiye ilâveten Orduevi Salonu’ndaki bir başka sergiden de bahsedilebilir. Muammer Çayırılı ve Baha Ertoptar’ın “Mevlânâ’dan Buluşlar, Elişi ve Resim Sergisi” adını taşıyan serginin de büyük ilgi topladığını belirtelim. Ayrıca Umumî Kütüphane’de Mevlânâ’ya ait eserlerden oluşan kitap sergisinin de dikkatleri çektiğini hatırdan çıkarmamak gerekir.⁷⁷

1960

1960 yılındaki Mevlânâ törenlerinin ülkemiz için farklı bir yanı vardır. O da 27 Mayıs 1960 ihtilâlinin yapılmış olmasıdır. Bu ihtilâl, Mevlânâ törenlerini aksatmamış, aksine ihtilâli gerçekleştirenler ve hükümet edenler, törenlere büyük ilgi göstermişlerdir. O yıl da törenleri hazırlayan bir tertip komitesi vardır. Büyük insan Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî’nin 686. Ölüm Yıldönümü törenleri için hemen hazırlıklara başlanılmıştır. Törenler bu kez Beden Terbiyesi Spor Sitesi dahilinde inşa edilen Kapalı

Spor Sarayı'nda, başlangıçtaki karara göre yedi gece, üç gündüz olarak düzenlenmiştir. O sıralarda basında çıkan haberlerden, törenleri 5000 kişinin izleyeceği tahmin edilmiştir.⁷⁸

Mevlânâ İhtifali Tertip Komitesi, ihtifalde konuşacak olan kişileri tespit eder. Buna göre konuşmacılar, Prof. Dr. Sadi Irmak, Refi Cevad Uluna, Abdülbaki Gölpinarlı, Behçet Kemal Çağlar ve İstanbul Üniversitesinin misafir profesörü Helmuth Ritter'dir. Mıtrıb heyeti de İstanbul Konservatuvarı'ndan üstat Sadettin Heper başkanlığında gelir. Ayrıca törene İran Üniversitesi'nden Mevlânâ üzerine çalışmalarıyla tanınmış olan Bediüzzaman Firûzanfer da davet edilmiştir.⁷⁹

Gün geçtikçe tören hazırlıkları ilerler. İhtifale girişin yine önceki yıllarda olduğu gibi parasız ve davetiye ile olacağı duyurulur. Bu maksatla hemen davetiyelerin basımına geçilmiştir.⁸⁰ Törenlerin dışında şehirde başka kültür hareketleri de gözlenir. Sözgelisi, Konya Belediyesi Evlendirme Salonu'nda resim, ihtifalin yapılacağı salonda Konya Elişleri, Umumî Kitaplık'ta da Mevlânâ Eserleri Sergisi açılacaktır. Ayrıca İhtifal Komitesi, bir de Mevlânâ adlı bir kitap yayınlamıştır. Yine Konyalı şair Feyzi Halıcı, Mevlânâ'nın doyumsuz iç aydınlığını yeni bir görüşle dile getiren şiirlerini, Dinle Neyden adı altında yayınlarak kültürümüze önemli bir katkıda bulunmuştur.⁸¹

Mevlânâ'nın 687. Ölüm Yıldönümü ihtifali 11 Aralık 1960 Pazar akşamı saat 20:30da başlar. Daha önce adlarını zikrettiğimiz konuşmacılarla, mutrib heyeti de 10 Aralık 1960 Cumartesi günü Konya'ya gelmiştir.⁸² Törenler dolayısıyla Konya Belediyesi zabıtası, esnaf üzerindeki kontrollerini sıklaştırır. Lokanta, otel, eğlence yerlerine, temizliğe, fiyatlara dikkat edilmesi, misafirlere nazik davranılması yolunda uyarılarda bulunulur.⁸³

Törenlerin yaklaştığı tarihlerde, basından çıkan haberlerden Şeb-i Arûs için dört bakanın Konya'ya geleceğini öğreniyoruz. Bunlar Adalet Bakanı Amil Artus, Bayındırlık Bakanı Prof. Mukbil Gökdoğan, Ticaret Bakanı Mehmet Baydur ve Sağlık Bakanımıdır. Ayrıca Yüksek Soruşturma Kurulu Başkanı Hayrettin Perk'in Mevlânâ ihtifali için 17 Aralık'ta Konya'da olacağı haberi iletilmiştir.⁸⁴ Mevlânâ törenlerinde aşağıda zikrettiğimiz program uygulanmıştır:

1. BÖLÜM

Açış: Dr. Fethi Ferit Uğur (Turizm Cemiyeti Başkanı)

Konuşmalar: Ord. Prof. Dr. Sami Irmak, Ord. Prof. Helmuth Ritter, Behçet Kemal Çağlar, Abdülbaki Gölpinarlı.

Rebap: Sabahattin Volkan

İstirahat: 10 dakika

2. BÖLÜM

Nevâ ayini hakkında Refi Cevad Ulunay'ın izahı

Naat-ı Mevlânâ, Nevâ ayini (Hamamîzade İsmail Dede) Kur'an-ı Kerim

Kudümzen ve ayinhanlar: Sadettin Heper, Şakir Çetiner, Kâni Karaca, Hulusî Gökmenli, Cahit Özkan, Kemal Hörgüç, Kemal Tozergil, İzzet Eskidemir, Osman Dede.

Neyzenler: Halil Can, Hayri Tümer, Ulvi Erguner, Nida Eskin, Erhan Altındaş

Rebabzen: Edip Seviş

Sema Heyeti: Mithat Baharî Beytur, Gavsî Baykara, Bahir Şereftuğ, Ahmet Bican Kasapoğlu, Mahmut Omağ, Selman Tüzün, Hüseyin Tüzün, Halit Anar, Burhan Kesmekaya, Özcan Ergiydiren, Mehmet Susamış, Ali Remzi Susamış, Ertuğrul Güçer, İhsan Filiz.⁸⁵

Programdan da anlaşılacağı üzere törene geniş bir katılım olmuştur. Yurt içinden ve yurt dışından binlerce misafir gelmiş, bunların hemen hepsi Mevlânâ türbesine ziyarette bulunmuş, daha sonra da törenin yapılacağı yere yani Kapalı Spor Salonu'na gitmiştir.⁸⁶ İlginin büyüklüğü karşısında Mevlânâ İhtifali Tertip Komitesi, törenleri bir gündüz daha uzatmış ve 15 Aralık 1960 Perşembe günü saat 14:00'te bu ilâve programı uygulamıştır. Dolayısıyla başlangıçta kararlaştırılan 7 gece, 3 gündüz programı yeterli olmamış, gündüz yapılan törenler dörde çıkmıştır.⁸⁷

Törenler vesilesiyle Konya'ya, Amerika Birleşik Devletlerinden 25 kişilik bir kabile gelmiştir. Bu kabile önce Adana'daki İncirlik Üssü'ne inmiş, oradan Konya'ya doğru hareket etmiştir. Mevlânâ için yapılan törenlerde bulunduktan başka, kabile, şehirde görülebilecek yerleri görmüş, müze ve diğer eski eserleri ziyaret etmiştir.⁸⁸

Törenlerin son gecesi muhteşem olmuştur. O gece törenlerde bulunmak üzere Başbakan Yardımcısı ve Millî Savunma Bakanı Fahri Özdilek, Devlet Bakanları Hayri Mumcuoğlu, Nasır Zeytinoğlu, Ticaret Bakanı Mehmet Baydur, Nafia Bakanı Prof. Dr. Mukbil Gökdoğan, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Ragıp Üner, Ziraat Bakanı Osman Tosun, Millî Eğitim Bakanı Fehmi Yavuz Konya'ya gelmişler ve protokoldeki yerlerini almışlardır. Ayrıca Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları, Millî Birlik Komitesi üyelerinden Ahmet Yıldız, Osman Köksal, Kamil Karavelioğlu, Suphi Karaman, Sezai Okan, Sami Küçük de törene katılmışlardır. Bunların yanında yüksek mahkeme başkanları, genel müdürler, yabancı elçilik mensupları töreni izlemek imkânını bulmuşlardır.⁸⁹

1960 yılının ihtifali hazırlıkları sırasında masrafları karşılamak üzere Ticaret ve Sanayi Odası'nda şehrin tüccarları, sanayicileri ve banka müdürleri ile yapılan toplantıdan olumlu bir netice alınmıştır. İhtifalin kış aylarına rastlaması dolayısıyla on binlerce yerli ve yabancıların günlük çektiği göz önünde tutularak, gelecek yıldan itibaren bu tarihin daha elverişli bir mevsime alınması fikri ortaya atılmış ve bu yoldaki istek ve talepler, başta Vali Rebi Karatekin olmak üzere Konya Turizm Cemiyeti yetkililerine iletilmiştir.⁹⁰

1960 yılı törenlerinin ardından bunun kısa bir bilançosu çıkarılmıştır. Öncelikle törenlere gösterilen ilgiden memnun kalınmıştır. Elde edilen rakamlara göre Mevlânâ törenleri süresinde yani bir hafta müddetince Konya müzelerini 15000 kişi ziyaret etmiştir. Bunun 1200 ü yabancı ülkelerden gelenler olmuştur. Bütün sınıflar dahil olmak üzere Konya otelleri tamamen dolmuş, lokantalar geç saatlere kadar açık kalmıştır. Bu arada törenler dolayısıyla çeşitli Konya hatıraları da çıkarılmış ve bunlar büyük rağbet görmüştür. Konya'dan civar şehirlere hareket eden otobüslerde yer bulmak mümkün olmamış, ek tren seferleri konulmuştur. İhtifali 17000 kişi izlemiştir. İlgililerin ifade ettiğine göre, ihtifal müddetince ziyaretçilerin Konya'ya bıraktıkları para bir milyon lirayı geçmiştir. Konya'nın yıllık turizm gelirinin beşte biri, bu törenlerden elde edilmiştir. Bunun hiç de azımsanmayacak bir miktar olduğu belirtilmiştir.⁹¹

Her Mevlânâ İhtifali'nden sonra törenlere ilişkin kimi eleştirilerle karşılaşılır. Bu eleştirilerin bir kısmı davetiyelerin dağıtımından ya da davetiye alamamaktan kaynaklanır. 1960 yılı törenlerinden ise geriye Kazım Köroğlu'nun şu şikâyetnamesi kalmıştır. Biz de yazımızı bu “Şikâyetname-i İhtifal” adlı şiirle bitirelim:

Devrân bizi meddahlığa râm etmedi asla
Metrûk ve mensi kalırız köşede hâlâ

Ettikçe sadâkatle biz ahbâba temâyül
Yârân-ı safâ etmede ızhâr-ı tegâfûl

Ma'zûrdur avâm bilmez kadr-i üdebâyı
Bilmek gerekir ârife hakk-ı urefâyı

Nisyâne sezâ olmalı mı ehl-i basireti
Nâdân-ı tüvangerlere mi da'vet ü rağbeti?

Erbâb-ı dile nakz-ı vefâ âdeti dehrin
Dûr etti bizi mahfeline Hazret-i Pîr'in⁹²

Davetle değilse ederiz kabile rü'yet
Mahzâ burada beklenen ehline hürmet

Bir hoş sada kalmasıdır kubbede bâkî
Âlemde ne sen, ben; ne kalır mutrib ü sâkî

Hep iğretidir mansıbı ikbâl-i zamânın
Bak! İşte gör encâmını sâbık küberanın ⁹³

1961 VE SONRASINDA İHTİFALLER

1961

1961 yılından itibaren Mevlânâ'yı anma törenleri, uzun süre, Konya Turizm Derneğince organize edilmiştir. Türkiye'de bu arada çeşitli hükümetler kurulmuş ve başta Millî Eğitim ve Turizm ve Tanıtma Bakanları olmak üzere birçok yetkili, törenlere ilgi göstermiştir.

1961'de Turizm Derneği Başkanı, açılış konuşmasını yapar. A. Gölpınarlı, Mehmet Önder, Feyzi Halıcı gibi ünlü şahsiyetlerin bilgilendirici konuşmalarından sonra programın en muhteşem ve canlı kısmına geçilir. Tören, Kâni Karaca'nın okuduğu Kur'an-ı Kerim'le sona erer. Mevlânâ'nın 688. Ölüm Yıldönümü münasebetiyle hazırlanan bu programda Mevlânâ, Ord. Prof. Sadi Irmak, Prof. Dr. Tahsin Yazıcı gibi şahsiyetlerin konuşma yaptıkları bilinmektedir.

1962

8 Aralık 1962 Cumartesi günü saat 20.30'da Kapalı Spor Salonu'nda başlayan ertesi yılki ihtifallere büyük ilgi gösterilmiştir. İhtifal münasebetiyle Devlet Tiyatrosunun uzmanları, teknisyen ve ışıkçısı Konya'ya gelmiş, hazırlıkları gözden geçirmişlerdir. 10 gece ve 4 gündüz devam eden ihtifale Rüştü Şardağ, Refi Cevad Ulunay, Kemal Edip Kürkçüoğlu gibi ünlü edip ve şahsiyetler katılmıştır.

1963

7 Aralık akşamı başlayıp 17 Aralık 1963'te biten törenlerin açılış konuşmasını ise bir yıl önce olduğu gibi yine Feyzi Halıcı yapmış, Tarık Gürcan Mesnevî'den seçme şiirler okumuştur. 8,14,15,17 Aralık 1963 günleri törenler saat 14.30'da tekrarlanmıştır. 11 gün devam eden törenlerin yanında birçok bilim adamının katıldığı konferanslar da gerçekleştirilmiştir. Bu konferanslarla program zenginleştirilmiş ve bilim dünyasının gözlerini Konya'ya çevirmeleri sağlanmıştır.

1964

1964'te "Mevlânâ Haftası" olarak kararlaştırılan ihtifaller, yine Konya Turizm Derneğinin teşebbüsü ile Konya Belediyesi Turizm Bürosunun katkılarıyla gerçekleştirilmiştir. 5 Aralık 1964 Cumartesi günü başlayan törenlerin açılış ve kapanış konuşmalarını, Turizm ve Tanıtma Bakanı Ali İhsan Göğüş yapacaktır. 17 Aralık akşamıyla birlikte 5'i gündüz, 12'si gece olmak üzere tam 17 tören gerçekleştirilecektir. Mevlânâ Haftası dolayısıyla Mehmet Önder, Kitaplık Salonu'nda bir konferans verecektir. Bu arada Konya Turizm Derneği, orta dereceli okullar arasında açtığı "Konya'nın Turizm Kalkınması İçin Neler Düşünüyorsunuz?" konulu yarışmasını sonuçlandırmıştır. Şeb-i Arûs gecesi çok görkemli olmuş, geceye AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, sefirler, bazı genel müdürler katılmıştır.

1965

1965 yılındaki törenler Mevlânâ'nın 692. Ölüm Yılı münasebetiyle yapılır. Törenleri 11 Aralık 1965 tarihinde bakan Orhan Dengiz'in açılış konuşmasıyla başlatırlar. Töreni, Cumhuriyet Senatosu'nun o zamanki başkanı İbrahim Şevki Atasagun da izlemiştir. 40 kişilik mutrip heyeti, Türk musikisinden örnekler sunmuştur. Mehmet Önder'in "Mevlânâ'ya Çağrı" adlı konuşma yaptığı törenlerde sema gösterileri 30 kişilik semazenlerce gerçekleştirilmiştir. Törenler 10 kere tekrarlanmıştır.

1966

1966 yılının Mevlânâ'yı Anma Törenleri 3 Aralık 1966 Cumartesi günü başlar. Haftanın açılış konuşmasını Millî Eğitim Bakanı Prof. Dr. Orhan Dengiz, gecenin açılış konuşmasını ise Turizm Derneği Başkanı Sayın Feyzi Halıcı yapacaktır. Ardından Klâsik Türk Musikisi'nden seçmeler geçilmiş, bunu Millî Eğitim Bakanlığı Kültür Müsteşarı Mehmet Önder'in konuşması izlemiştir. Daha sonra Hicaz âyini ve gösteriler icra edilmiştir. O yıl, törenler 19 kere tekrar edilmiş ve törende Başbakan Süleyman Demirel ile 15 bakanın, 250 senatör ve milletvekilinin bulunacağı haber verilmiştir.

1967

1967'de büyük Türk düşünürü Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'nin ebedî âleme göç edişinin 694. yılıdır. Konya Turizm Derneği'nin hazırladığı programa göre Mevlânâ Haftası 9 Aralık 1967 Cumartesi günü başlamıştır. Hafta süresince 3'ü gündüz olmak üzere 13 tören yapılmış ve her zamanki gibi Şeb-i Arûs töreniyle de program sona ermiştir. Mevlânâ Haftası, o gece, Turizm ve Tanıtma Bakanı Nihat Kürşat'ın konuşmasıyla kapanmıştır. Hafta süresince 75 sanatçıdan kurulu mutrip ve sema heyetinin görev aldığı bildirilmiştir. Törenleri 30.000 kişi izlemiş, törende zamanın Millî Eğitim Bakanı İlhami Ertem de konuşmuştur. Gelen yabancı turist sayısının 10.000'i geçtiği öne sürülmüş; törenlere, Senato ve Büyük Millet Meclisi Başkanları da katılmıştır.

1968

Millî Eğitim Bakanı İlhami Ertem'in ertesini yılki Mevlânâ Haftası'nın da açılış konuşmasını yaptığını görüyoruz. Hafta boyunca 4'ü gündüz olmak üzere 15 törenle Mevlânâ anılmıştır. İhtifallerde Sadettin Heper başkanlığındaki mutrip ve sema heyetlerinde yüz civarında insan görev almıştır. Törenler yine Kapalı Spor Salonu'nda yapılmış, Turizm Derneği'ne esnafı, tüccarı ve Belediyesi ile bütün Konyalılar yardımcı olmaya çalışmıştır. Törenleri 65.000 kişinin izlediği belirtilmiştir.

1969

696. Ölüm Yıldönümü ihtifallerine gelince: Bu törenler, 11 Aralık 1969 Çarşamba günü başlamıştır. Mevlânâ Haftası'nın açılış konuşmasını zamanın Millî Eğitim Bakanı Prof. Orhan Oğuz, kapanış konuşmasını Turizm ve Tanıtma Bakanı Necmettin Cevheri yapmıştır. 1969 yılının törenleri Ramazan Bayramı'na rastladığı için şehrin turist akınına uğradığı gözlenmiştir. 4'ü gündüz, 7'si gece devam eden törenlerde, pek çok milletvekili ve senatör de hazır bulunmuştur.

1970

1970 yılının ihtifalleri de Ramazan Bayramı'na denk gelmiş ve 2 Aralık'ta başlayıp 17 Aralık 1970 gecesi sona ermiştir. Törenlerde Beyatî âyin icra edilmiştir. 50 semazen, 30 naathan ve 20 kişilik de mutrip heyetinin katılacağı bildirilmiştir. İhtifal programı gündüz ve gece olmak üzere 22 defa tekrarlanmıştır. Ayrıca yurdumuzun en ünlü hafızları naat-ı şerifler okumuşlar, Kur'an-ı Kerim'den ayetler de kıraat etmişlerdir. O yılki törenleri, daha önceki yıllardan yüzde otuz civarında daha fazla insan izleme imkânını bulmuştur.

1971

1971 yılındaki törenlere İstanbul'dan Ulvi Erguner başkanlığındaki mutrip heyeti katılmıştır. 4 Aralık 1971 Cumartesi günü başlayan ihtifallerde ilk akşamki törenin açılış konuşmasını Turizm ve Tanıtma Bakanı Erol Yılmaz Akçal yapacağı bildirilmişse de Bakan Konya'ya gelememiş, onun konuşmasını Vali Vekili Saffet Buğdaycıoğlu okumuştur. Çok zengin programlarla süslenen ihtifallerde Ankara'dan gelenlerle İstanbul'dan gelen kalabalık bir görevli kadrosunun bulunduğu görülür. Sadettin Heper şeref misafiridir. Postnişin olarak da Selman Tüzün'ün adı geçmektedir. Törenlerin ilk gecesinde 20 general ve eşleri, sefirlerden bazıları, Belediye Başkanı Yılmaz Kulluk ve Konya Cumhuriyet Savcısı hazır bulunmuştur. Bu arada Mevlânâ ile ilgili seri konferanslar düzenlenmiş ve bu konferanslarda Anna Masala, Prof. Dr. Mehmet Kaplan gibi bilim çevrelerinin temsilcileri konuşmuşlardır.

Yaklaşık 50.000 kişinin izlediği bu törenlere ertesi yıl da devam edilmiştir. Acempûselik âyininin icra edileceği bu törenlere Türkiye çapında sanatçılar katılır. Neyzen ve âyinhanlara, Amerika seyahatinden dönen Konyalı semazenlerin de katılmasıyla kalabalık bir tören kadrosu oluşturulmuştur. Törenlerin yanında yine Mevlânâ ile ilgili konferanslara yer verilmiş ve 1972 yılında bu vesile ile Konya'ya Prof. Anna Masala, Prof. Dr. Mehmet Kaplan bir kere daha gelmişlerdir.

1972

Yurt içinden ve yurt dışından gelen seyirci sayısı her geçen gün artmıştır. Törenlerin açılış konuşmasını Vali İhsan Tekin yapmış, daha sonra Başbakanlık Kültür Müsteşarı Mehmet Önder mikrofona gelerek, Mevlânâ hakkında görüş ve düşüncelerini, onun büyüklüğünü anlatmıştır.

1973

Mevlânâ'nın 700. Vuslat Yılı sebebiyle açılan "Sedef Yazı ve Desen Sergisi" büyük ilgi görmüştür. Mevlânâ'yı anma törenlerinin açılış konuşmasını yapmak üzere Devlet Bakanı İ. Hakkı Tekinel, Konya'ya gelmiş ve 1 Aralık 1973 Cumartesi günü "Mevlânâ Haftası"nı başlatmıştır. Aslında 1973 yılı Unesco tarafından bütün dünyada "Mevlânâ Yılı" olarak ilân edilmiş ve dünyanın pek çok yerinde Mevlânâ anılmıştır. Sonraki günlerdeki açılış konuşmaları Sayın Feyzi Halıcı tarafından yapılmış, Kültür Müsteşarı Mehmet Önder'in bilgilendirici açıklamalarının ardından Klâsik Türk Musikisi'nden seçme parçalara yer verilmiştir. Otellerin dopdolu olduğu şehirde pek çok yerli ve yabancı turist, törenleri izlemek üzere Kapalı Spor Salonu'na gitmiştir. Başbakan Naim Talu ile Turizm ve Tanıtma Bakanı gönderdikleri telgrafla törenlerin başarılı geçmesini dilemişlerdir.

Mevlânâ hakkındaki seminerlerin ilki 1973 yılında yapılmış; seminerler, ertesi yıl da sürdürülmüştür.

1974

1974 yılının seminerlerine Prof. Dr. Mehmet Kaplan, Dr. Müjgan Cumbur, Ahmet Kabaklı ve Perihan Arıburnu gibi tanınmış şahsiyetler katılmıştır. 11 Aralık'tan itibaren sürdürülen törenlerin son gecesine beş bakanın katılacağı haber verilmiştir. Şeb-i Arûs töreni iki ayrı bölüm halinde gerçekleştirilmiş, Kapalı Spor Salonu'ndaki törenlerin ardından Alaaddin Dügün Salonu'nda sabaha dek süren ayrı bir tören düzenlenmiştir. Alaaddin Dügün Salonu'ndaki veda gecesi de anlamlı bir şekilde geçmiştir. Udî Kadri Şençalar'ın ud taksimiyile geceye katılanlar büyülenmiş, konuk bakanların izlediği programda, Hasan Hüseyin Varol da Kur'an-ı Kerim okumuştur.

1975

5 Aralık 1975 Cuma günü başlayan "Mevlânâ Haftası", 17 Aralık gecesi yapılacak Şeb-i Arûs törenleriyle son bulur. Törenlerin açılış konuşması, zamanın Kültür Bakanı Rıfki Danışman tarafından yapılmıştır. Şeb-i Arûs gecesi, Turizm ve Tanıtma Bakanı Lütfi Tokoğlu'nun konuşmasıyla sona

erecek olan törenler, 5'i gündüz, 12'si gece olmak üzere 17 kere tekrarlanmıştır. Bütün törenlerde aynı program uygulanmıştır. Turizm Derneği Başkanı Feyzi Halıcı, Kapalı Spor Salonu'ndaki törenlere Sadettin Heper başkanlığında 100 kişiden oluşan mutrip ve sema heyetinin katılacağını bildirmiştir. Belediye törenler vesilesi ile şehri baştan başa ışıklandırmış, şehrin ana caddelerine, Mevlânâ'yı sembolize eden ışıklı spotlar koymuştur.

1976

1976 yılındaki Mevlânâ'yı anma törenleri sırasında Konya turist akınına uğramıştır. 9 Aralık 1976 Perşembe günü ilk törenin açış konuşmasını Feyzi Halıcı yapmıştır. Başbakanlık Müşaviri Mehmet Önder'in de konuşma yaptığı bu törenlerde İranlı Mevlevîler de yer almıştır. Bu arada Konya'da törenler dolayısıyla Kur'an-ı Kerim Okuma Yarışması düzenlenmiş, çeşitli Müslüman ülkelerden gelen hafızlar bu yarışmaya katılmışlardır.

1977

14 Aralık 1977 Çarşamba günü başlayıp dört gün süren törenlerin programı Konya Turizm Derneğince hazırlanmış ve uygulanmıştır. İranlı ve Pakistanlı mesnevîhanların da görev aldığı törenlerde, Sadettin Heper başkanlığındaki 75 kişilik mutrip ve sema heyeti, Türk musikisinden örnekler vermiş ve bu arada sema gösterileri yapılmıştır. Bu yılki törenlerde Derviş Köçek Mustafa Efendinin Beyatî âyini icra edilmiştir. Törenlerin açılış konuşmasını, Kültür Bakanı Avni Akyol, kapanış konuşmasını ise Turizm ve Tanıtma Bakanı İskender Cenap Ege yapmıştır. Törenlerin, kimi devlet televizyonlarınca renkli filme alındığına tanık olunmuştur.

1978

Ertesi yılki ilk tören, 15 Aralık 1978 Cuma günü saat 20.30'da gerçekleştirilmiştir. Törenler, 2'si gündüz olmak üzere 6 kez tekrarlanmıştır. İki bölümden oluşan Mevlânâ'yı anma programının birinci bölümü, Mevlânâ'yı çeşitli yönleriyle tanıtan konuşmalara ayrılmış, ikinci bölümde ise mutrip heyeti, Türk musikisinden örnekler vermiş, semazenler de sema gösterilerinde bulunmuştur. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk ile Başbakan Bülent Ecevit, törenler sebebiyle Konya Turizm Derneği Başkanı Feyzi Halıcı'ya birer telgraf göndererek mesajlarını iletmişlerdir. Bu arada III. Uluslar Arası Mevlânâ Semineri'nde çok değerli bilim adamlarını görmek mümkün olmuştur.

1979

1979 Mevlânâ ihtifallerinin açılışını Kültür Bakanı, kapanışını ise Turizm ve Tanıtma Bakanı yapmıştır. 14-17 Aralık 1979 tarihleri arasındaki törenlere, 70 kişilik sema ve mutrip heyeti katılmıştır. Törenlerde Dede Efendinin Ferahfeza âyini geçilmiştir. Senato Başkanı İhsan Sabri Çağlayangil ise Şeb-i Arûs gecesi ihtifalleri izlemek üzere Konya'ya gelmiştir.

1980-81

707. Vuslat Yıldönümü'ndeki törenler ise 12 Aralık 1980'de başlamış ve 17 Aralık'taki Şeb-i Arûs'la sona ermiştir. Çok sayıda yerli ve yabancı Mevlânâ hayranının katıldığı anma törenleri esnasında mutrip heyeti, III. Selim'in Suzidilâra, Cinuçen Tanrıkorur'un Beyatî araban peşrevini icra etmiştir. Daha sonra semazenlerin yaptıkları sema âyinleri huşu içinde seyredilmiştir. Din ve dil farkı gözetmeden bütün dünya insanlarını birliğe ve Allah yoluna çağıran Mevlânâ adına düzenlenen seminere de çok sayıda yerli ve yabancı bilim adamı katılmıştır. Başbakan Bülent Ulusu, Konya Turizm Derneği Başkanı Feyzi Halıcı'ya bir mesaj göndermiş ve mesajında Mevlânâ'nın insan âleminin takdirle andığı bir fikir ve felsefe adamı olduğunu belirtmiştir.

1980 ve 1981 törenleri de Kapalı Spor Salonu'nda yapılmış ve Konya Turizm Derneğince düzenlenmiştir. 11 Aralık 1981'de başlayan törenlerin 7'si gündüz, 4'ü gece olarak tam 11 kere tekrarlandığını belirtelim. Açılış konuşmasını Danışma Meclisi Başkanı Ord. Prof. Sadi Irmak yapmıştır. Mevlânâ Anma Törenleri sebebiyle 11/12 Aralık ve 17/18 Aralık geceleri uygulanmak üzere sokağa çıkma yasağı saatleri değiştirilmiştir.

1982

1982 yılındaki törenlerde ise iki postnişin, bir semazenbaşı ile 24 kişilik semazen heyeti görev almıştır. Mutrip heyeti ise 34 sanatçıdan oluşturulmuştur. Mutrip heyetinde Kâni Karaca, Cinuçen Tanrıkorur, Kadri Şençalar, Ahmet Özhan, Tahir Engin İçöz gibi ünlü isimler bulunmuştur. Törene, Başbakan Bülent Ulusu telgraf göndermiş, V. Mevlânâ Kongresi'ni ise Danışma Meclisi Başkanı Ord. Prof. Sadi Irmak açmıştır. Törenler, 8'i gece,4'ü gündüz olmak üzere 12 kere tekrarlanmıştır. 10 Aralık Cuma günü başlayıp 17 Aralık'ta Şeb-i Arûs'la biten törenlerde MGK üyeleri ve Cumhurbaşkanı Vekili Orgeneral Nurettin Ersin ve Eşi hazır bulunmuştur. İhtifalin kapanış konuşması Kültür ve Turizm Bakanı İlhan Evliyaoğlu tarafından yapılmıştır.

1983

Ertesi yılın törenleri, 10-17 Aralık tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Program, 8'i gece,4'ü gündüz olmak üzere toplam 12 kere aynen uygulanmıştır. Klâsik Türk Müziği'nin seçkin örneklerinin sunulduğu törenlerde, postnişin Selman Tüzün başkanlığında 60 kişilik mutrip ve sema heyeti gösterileri icra etmiştir. Bu arada şehirde Mevlânâ ile ilgili çeşitli sergiler açılmış ve çok değerli bilim adamlarının konferanslarına tanık olunmuştur.

1984

711. Vuslat Yıldönümü,14 Aralık 1984 Cuma günü başlar. Törenlerde postnişinliği Selman Tüzün, mutrip enstrüman şefliğini ise Doğan Ergün üstlenmiştir. Hafız Kâni Karaca naat okumuş, ünlü mevlüthan Hüseyin Top da Kur'an-ı Kerim kıraat etmiştir. Törenler için TRT Çekim Ekibi, Konya'ya gelmiş; 711. Vuslat Törenleri için armağan olarak Belediye döner semazen yaptırmıştır. Konya Belediyesinin aldığı bir kararla Nalçacı Caddesi girişinde Yeni Belediye Sarayı kavşağına konulan döner semazenler, Belediye atölyelerinde yaptırılmış ve Belediye bu iş için 100.00 lira sarf etmiştir. Kendi ekseni etrafında bir daire yaparak dönen üçlü grup semazenler aynı zamanda ışıklandırılmıştır.

1985

Mevlânâ'nın vefatının 712. Yıldönümü'nde ise sema gösterileri 2 gündüz, 5 gece olmak üzere 7 kere tekrarlanacaktır. Törenler, 13 Aralık 1985 Cuma günü saat 20.00'de 100. Yıl Kapalı Spor Salonu'nda başlayacaktır. İlk konuşmayı ise Kültür ve Turizm Derneği Başkanı Hasan Halıcı yapacaktır. Bu arada iki gün sürecek "Türk Musikisinin Dünü, Bugünü ve Yarını" adlı sempozyum, 12 Aralık 1985 Perşembe günü seçkin davetlilerin huzurunda gerçekleştirilmiş, o gün ve ertesi gün, çok değerli bilim adamlarının konuşmalarına tanık olunmuştur. 1986'dan itibaren ise törenlerin Karaman ilçesinden başlatılıp Konya'da devam edilmesi kararlaştırılmıştır. 5 gün süren ihtifalin son gecesine Devlet Bakanı Abdullah Tenekeci, Devlet Bakanı Kâzım Oksay da katılmıştır.

1986

Bir yıl sonraki törenler ise 12-17 Aralık 1986 tarihleri arasında gerçekleştirilir. Yapılan açış konuşmasından sonra Klâsik Türk Musikisi'nin eserlerinden örnekler verilmiş, sema ve mutrip heyetine Selman Tüzün, başkanlık etmiştir. Ayrıca 17 Aralık sabahı Nezihe Araz, Ahmet Kabaklı, Feyzi Halıcı ve Ahmet Özhan'ın da katıldığı bir sempozyum düzenlenmiştir. Maliye ve Gümrük

Bakanı Ahmet Kurtcebe Alptemoçin, Kùltür ve Turizm Bakanı Mesut Yılmaz, Devlet Bakanı Abdullah Tenekeci, Şeb-i Arûs gecesi Konya’da bulunan hükümet üyeleridir.

1987

Mevlânâ’nın 714. Ölüm Yıldönümü’ndeki törenleri ilk kez Büyükşehir Belediyesi’nce düzenlemiştir. Törenlerde Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Öksüz açılış konuşmasını yapmış, onu Vali Vekili Utku Acun’un konuşması izlemiştir. 2’si gündüz, 6’sı gece olmak üzere 8 kez tekrar edilecek olan törenler, 6 gün sürmüştür. Törenlerdeki mutrip heyetinde, ses sanatçıları Recep Birgit, Bekir Sıtkı Sezgin, Rahmi Sönmezocak da yer almıştır. Postnişin Hasan Çakar, Semazenbaşı ise Mustafa Holat’tır. Semazenlerin törene katılan davetlileri büyülercesine etkiledikleri görülmüştür. 1987 yılının bu törenleri de görkemli olmuş, Konyalı semazenlerin yanına 10 kadar da İstanbul’dan gelen semazenler katılmıştır.

1988

1988 yılındaki törenlere Devlet Bakanı Cemil Çiçek katılmıştır. Belediye Başkanı Ahmet Öksüz ile M.Necati Çetinkaya Şeb-i Arûs gecesi birer konuşma yapmışlardır. Törenlere TBMM Başkanı Yıldırım Akbulut da katılmış ve Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan onur paketleri, Mevlânâ’nın torununa, Postnişin Selman Tüzün’e ve Ahmet Özhan’a verilmiştir. Selçuk Üniversitesi ise 12-14 Aralık tarihlerinde düzenlediği Milletlerarası Katılımlı III. Millî Mevlânâ Konferansını gerçekleştirmiştir. Törende daha sonra İstanbul Türk Klâsik ve Tasavvuf Musiki Topluluğu tarafından tasavvuf musikisinden örnekler verilmiş, topluluğun solisti olan Ahmet Özhan seçkin parçalar okumuştur. Sema gösterileri beklenenden çok ilgi görmüştür.

1989

Mevlânâ’yı anma törenleri, 1989 yılında 100. Yıl Kapalı Spor Salonu’nda yapılmıştır. Törenlerin ilk günü, Vali Necati Çetinkaya ile Kùltür Bakanı Namık Kemal Zeybek birer konuşmayla görüşlerini izleyenlere iletmişlerdir. Daha sonra Türk Müziği sanatçısı Ahmet Özhan, tasavvuf müziğinden örnekler sunmuştur. Büyükşehir Belediye Başkanlığınca düzenlenen Mevlânâ Haftası kültürel etkinliklerinin açılış konuşmasını ise Doç. Dr. Halil Ürün yapmıştır. 9-17 Aralık tarihleri arasında Belediyece kararlaştırılan birçok etkinlik halka sunulmuş, tiyatro gösterileri ve konferanslarla büyük düşünür Hz. Mevlânâ anılmıştır. Selçuk Üniversitesi de IV. Millî Mevlânâ Kongresi programını başarıyla uygulamıştır.

1990’lı yıllar

1990 yılındaki törenler yine eski yerinde yapılmış ve 7 gün sürmüştür. Büyükşehir Belediyesi ise Mevlânâ’yı anma törenleri çerçevesinde Alâeddin Keykubat Salonu’nda Prof. Dr. Saffet Solak’ın konuşmasına imkân hazırlamıştır. “Mevlânâ İhtifallerinin Günümüzdeki Yeri” adını taşıyan bu konferanstan başka, Yavuz Bülent Bakiler’in katıldığı bir diğer konferans da dikkati çekmiştir. Daha sonraki günlerde Prof. Dr. Mehmet Aydın’ın, M. Akif İnan, Prof. Dr. Ayhan Songar , Prof. Dr. Cevat Babuna, Prof. Dr. Süleyman Yalçın gibi bilim ve kùltür adamlarının katıldığı konferanslarda Mevlânâ’nın çeşitli yönleri anlatılmıştır. 14 Aralık’taki Selçuk Üniversitesi’nin sempozyumu da buna eklenirse, Konya, o günlerde büyük bir kùltür hareketine sahne olmuştur, denilebilir.

Mevlânâ’nın 718. Ölüm Yıldönümü programları Konya Valiliği, Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı ve Selçuk Üniversitesi tarafından ortaklaşa hazırlanmıştır. Bir hafta süre ile çeşitli faaliyetler yapılmıştır. Büyükşehir Belediyesi Alaaddin Keykubat Salonu’nda programını uygulamış, Hz. Mevlânâ çeşitli yönleriyle anlatılmıştır. İl Kùltür Müdürlüğü, programın gösteriler bölümünü gerçekleştirmiş, Selçuk Üniversitesi ise IV. Milletlerarası Katılımlı Mevlânâ Sempozyumu düzenlemiştir. Sempozyum, 16-17

Aralık günlerinde birçok bilim adamının, edibin katılımıyla aydınlatıcı, ufuk verici konuşmalara sahne olmuştur. Son geceki törenlerde zamanın başbakanı hazır bulunmuştur.

10 Aralık 1991 Salı günkü Mevlânâ Haftası etkinliklerini Büyükşehir Belediyesi organize etmiş ve bu törenlere de büyük bir ilgi gösterilmiştir. Ahmet Özhan'ın solist olarak katıldığı konserler ise her zamanki seviyeli ve ulvî havanın teneffüsünü sağlamıştır.

Hz. Mevlânâ'nın ölümsüz kişiliği, ebedî âleme göç edişinin 719. Yılı'nda da anlatılmıştır. Anma programlarını, Konya Valiliği, Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve Selçuk Üniversitesi hazırlamıştır. Törenler **10 Aralık 1992** tarihinde başlamış ve 7 gün süre ile canlı etkinlikler halinde devam etmiştir. Konya konulu fotoğraf sergisinin açıldığı, Büyükşehir Belediyesi tarafından “Mevlânâ ve Tasavvuf” başlığı altında konferansların düzenlendiği törenlerin sema gösterileri yine 100. Yıl Kapalı Spor Salonu'nda gerçekleştirilmiştir. Üniversitenin V. Milletlerarası Katılımlı Mevlânâ Sempozyumu ise Erol Güngör Salonu'nda yapılmıştır. Şeb-i Arûs'a siyâsîlerden Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü ile Kültür Bakanı Fikri Sağlar katılmıştır. O geceki törende Büyükşehir Belediye Başkanı Doç. Dr. Halil Ürün, Vali İhsan Dede, törenlere son anda gelen Kültür Bakanı Fikri Sağlar konuşmuştur.

1993 yılı törenleri de yine bir hafta sürmüştür. 10 Aralık'ta başlamış ve 17 Aralık'ta sona ermiştir. Mevlânâ Haftası'nı Vali Atilla Vural bir konuşmayla açmıştır. Büyükşehir Belediyesi de çeşitli etkinliklerde bulunmuştur. Şehirde değişik mekânlarda “El Sanatları ve Halı Sergisi”, “Fotoğraflarla Konya Sergisi” açılmış, Mevlânâ Müzesi'nde tezhip sanatının güzel örnekleri sunulmuştur. Mevlânâ Haftası, Mevlânâ sevgisinin dolu dolu yaşandığı bir hafta olmuştur. Selçuk Üniversitesi'ne bağlı Türkiyat Enstitüsünün hazırladığı kongre de dikkati çekmiştir. Törenlerle ilgili etkinlikler, daha önceki yıllarda olduğu gibi yine ortaklaşa program halinde uygulanmıştır. Şeb-i Arûs gecesine katılan Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e, Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Doç. Dr. Halil Ürün, şehrin sembolü olan çift başlı kartal figürlerinin kazındığı bir tablo hediye etmiştir. “Mevlânâ'da Bilim, Sevgi ve Hoşgörü” konulu konferansların verildiği **1994** yılındaki törenlere ise, çok sayıda devlet görevlisi katılmıştır. Başta Kültür Bakanı Timuçin Savaş, Devlet Bakanı Necmettin Cevheri, TBMM Meclis Başkan Vekili Vefa Tanır, Cumhurbaşkanlığı Başdanışmanı Namık Kemal Zeybek gibi üst düzey yöneticilerin yer aldığı görülmüştür. Törenlerin ilk gününde İçişleri Bakanı Nahit Menteşe, Konya'da bulunmuş ve 10 Aralık'ta başlayan Mevlânâ Haftası'nın açılışını yapmıştır.

1995 yılı törenleri ise Hz. Mevlânâ Müzesi'nde yapılan dualarla başlar. 11 Aralık 1995 Pazartesi günü, Vali Atilla Vural'ın açış törenine Emniyet Müdürü Zeynel Abidin Ayhan ve daire müdürleri katılmıştır. Mevlânâ'nın mezarını ziyaretle başlayan anma etkinlikleri “Hat Sanatı ve Tahta Oymacılık Sergisi”yle devam etmiştir. Vali Atilla Vural'ın çok önem verdiği törenlere kalite gelmiştir. Sema törenlerinin yapıldığı salonda bazı değişikliklere gidilmiş, ayrıca ışık ve ses düzeni uluslar arası standarda çıkarılmıştır. İl Halk Kütüphanesi Salonu'nda Feyzi Halıcı konuşmuş, Büyükşehir Belediyesi'nin davetlisi olarak Konya'ya gelen Taşkın Savaş ve yönetimindeki Tasavvuf Musikisi Topluluğu hafta boyunca konferans ve panellere ilave olarak icra ettikleri müzikle de ilgi odağı olmuşlardır. Birbirinden güzel ilâhilerle izleyenlere mistik bir hava yaşatmışlardır. Yoğun istek üzerine programlarını, Fuar dışında başka mekânlarda da sürdürmek zorunda kalmışlardır. Büyükşehir Belediyesi, ertesi yılki törenlere, “İslâm Medeniyetinde Mevlevî Kültürü ve Özellikleri” konulu konuşmalarını yapmak üzere Prof. Dr. Saffet Solak'ı Konya'ya davet etmiştir. Büyükşehir Belediyesi'nin organize ettiği etkinliklerde Mustafa Akgül'ün yönetiminde sahnelenen bir perdelik “Es'ad Erbili” adlı oyun iki seans olarak Fuar Kültür Merkezi'nde halka sunulmuştur. İl Kültür Müdürüğü mutad programını aynen yürütmüş, bu arada Selçuk Üniversitesi'nin düzenlediği “Mevlânâ Araştırmaları Paneli”nde Vali Ziyaeddin Akbulut bir konuşma yapmıştır. **1996**'da da Feyzi Halıcı gönül sohbetleri serisini sürdürmüştü; Devlet Tiyatrosu Salonu'nda dinleyicilere yüce Mevlânâ'yı anlatmak imkânını bulmuştur.

724. Vuslat Yıldönümü törenleri 11 Aralık **1997** Perşembe günü geniş bir katılımı başlanmıştır. Kültür Bakanlığı, Devlet Türk Tasavvuf Musikisi sanatçısı Ahmet Özhan yine törenlerde yerini almıştır. İlk

günkü törenlerde Vali Namık Günel, Büyükşehir Belediye Başkanı Doç. Dr. Halil Ürün bulunmak suretiyle açılışı yapmışlardır. Törenlerin Valilik – Belediye – Üniversite arasında iş bölümü yapılmak suretiyle hazırlanması, zengin programların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Ne var ki her kurum, kendi programının öne çıkması için uğraşınca, bazı sıkıntılarla karşılaşmıştır. 10 Aralık 1998 Perşembe günü, 725. Vuslat Yıldönümü'nün başladığı gündür. Şeb-i Arûs'la son bulacak bu törenlerde, bir hafta boyunca sergi, konser ve daha başka etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Keçe, halı ve kilim sergilerinin yanında “Geçmişten Günümüze Ebru Sanatı Sergisi” de kamuoyunun dikkatini çekmiştir, Büyükşehir Belediyesi'nin Türk Tasavvuf Müziği Korosu tarafından verilen konser ise gönülleri fethetmiştir. Bu etkinliklerde Karatay Belediyesi'nin çok faal olduğu gözlenmiştir. 726. Hz. Mevlânâ Haftası etkinliklerine Büyükşehir Belediyesi'nin çok önem verdiği görülür. Törenlerle ilgili program gereğince ilk açılışlar 10 Aralık 1999 Cuma günü gerçekleştirilmiştir. Çeşitli sergilerin yanında Büyükşehir Belediyesi Türk Tasavvuf Müziği Korosu Konseri, törenlere ayrı bir güzellik katmıştır. Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş, M. Şevket Eygi, Prof. Dr. Sabahattin Zaim'in konferansları, 12 Aralık 1999 Pazar günü Prof. Dr. Osman Okka'nın yönettiği panel, İbrahim Sadri'nin şiir gösterisi, H. Nail Canat'ın Mesnevi'den Öyküler adlı tiyatro çalışması, şiir ve kompozisyon yarışması ödül törenleri, etkinliklerin hangi boyutlara taşındığının güzel bir örneğidir. Kapalı Spor Salonu'ndaki sema gösterileri oldukça sönük geçmiştir. Bu durumu, İl Kültür Müdürü Osman Siviloğlu, ülkemizde yaşanan iki büyük deprem olayı ile açıklamış, ziyaretçi ve izleyici sayısının azlığını buna bağlamıştır.

Yüce Mevlânâ'nın hoşgörü ve barışçı felsefesi, tasavvuf kültürü, 2000'li yıllarda da giderek artan bir ilgi ve anlayışla karşılanmış, Konya Valiliği, Büyükşehir Belediyesi ve Selçuk Üniversitesi daha iyi organize olarak, daha görkemli törenler yapmaya başlamışlardır. Şeb-i Arûs törenlerine ise her zamanki gibi yerli ve yabancı pek çok insan katılmış, bürokratlar, siyasetçiler, elçilik mensupları, çeşitli kademelerdeki yöneticiler Konya'ya gelmeye devam etmişlerdir. Hz. Mevlânâ'nın hoşgörülü ve barışçı felsefesinin benimsenmesiyle evrensel barışa gidilebileceği vurgulanmıştır. Onun büyüklüğü, insana verdiği değer, gittikçe daha iyi anlaşılakta ve Mevlânâ sevgisi sadece yurdumuzda değil, başka milletler arasında da hızla yayılmaktadır. Bu yüzden ona ve Konya'ya koşanlar yıldan yıla çoğalmaktadır.

Genişletilmiş olarak Devam Edecek...

DİPNOTLAR

- ¹ “Tenkitler, Şikâyetler, Dilekler: Müzenin Temizliği”, Selçuk, Sayı: 101, 9 Kasım 1946, s.1/5
- ² “Asâr-ı Atika Müzesi”, Selçuk, Sayı: 102, 13 Kasım 1946, s.2
- ³ “Türbe- Müze İçi”, Selçuk, Sayı: 109, 7 Aralık 1946, s.2
- ⁴ “Mevlânâ Töreni Yapılacak”, Selçuk, Sayı: 111, 14 Aralık 1946, s.1
- ⁵ “Mevlânâ Anıldı”, Selçuk, Sayı: 112, 18 Aralık 1946, s.2
- ⁶ “Mevlânâ'yı Andık”, Babalık, Sayı: 6748, 19 Aralık 1946, s.1
- ⁷ Böcüoğlu, ” Tenkitler, Şikâyetler, Dilekler: Müzenin Tatil Günü”, Selçuk, Sayı: 118, 8 Ocak 1947,s.1
- ⁸ “Mevlânâ'nın Ölümünün 675. Yıldönümü”, Selçuk, Sayı: 314, 14 Aralık 1948, s.1
- ⁹ “Hazret-i Mevlânâ Bugün Anılacak”, Selçuk, Sayı: 315, 17 Aralık 1948, s.1
- ¹⁰ “675. Yılında Mevlânâ”, Ekekon, Sayı: 2906, 17 Aralık 1948, s.1
- ¹¹ “Mevlânâ'nın Ölümünün 676 . Yıldönümü Yarın Halkevi'nde Bir Törenle Anılacak”, Selçuk, Sayı: 419, 16 Aralık 1949, s.1
- ¹² ” 17 Aralık 1950 Pazar Günü Mevlânâ'nın Ölüm Yıldönümü “, Yeni Konya, Sayı: 548, 16 Aralık 1950, s.1
- ¹³ “Mevlânâ İhtifali Giriş Kartları”, Yeni Konya, Sayı: 548, 16 Aralık 1950, s.1
- ¹⁴ “Mevlânâ'nın ölüm Yıldönümü: Millî Eğitim ve İçişleri Bakanları Şehrimize Geliyorlar”, Yeni Konya, Sayı: 548, 16 Aralık 1950, s.1

- ¹⁵ ” Mevlânâ İçin”, Babalık, Sayı: 7525, 19 Aralık 1950, s.1
- ¹⁶ “Pazar Günü Müzeyi 1032 Kişi Ziyaret Etti”, Yeni Konya, Sayı: 551, 19 Aralık 1950, s.2
- ¹⁷ “Hazret-i Mevlânâ’yı Bugün Anıyoruz”, Yeni Meram, Sayı: 463, 17 Aralık 1951, s.1
- ¹⁸ “Hazret-i Mevlânâ’nın 678. Ölüm Yılı’nın Anılması Çok Güzel Oldu”, Yeni Meram, Sayı: 464, 18 Aralık 1951, s.1
- ¹⁹ “Konya ve Çevresi Turizm Kongresinde Hararetli ve Sert Tartışmalar Oldu”, Yeni Konya, Sayı: 1081, 11 Haziran 1952, s.1
- ²⁰ “Turizm Cemiyeti Müteşebbis Heyeti Cumartesi Toplanıyor”, Yeni Konya, Sayı: 1082, 12 Haziran 1952, s.1
- ²¹ “Mevlid-i Şerif”, Yeni Konya, Sayı: 1082, 12 Haziran 1952, s.1
- ²² “Mevlid-i Şerif’e Bayar ve Koraltan Davet Edildi”, Yeni Konya, Sayı: 1094, 27 Mayıs 1952, s.2
- ²³ “Mevlânâ’nın Ruhu İçin Mevlid-i Şerif Bugün Okunuyor”, Yeni Konya, Sayı: 1096, 29 Haziran 1952, s.1
- ²⁴ “Mevlânâ’yı Tanıtmak İçin Atılmış Olan İlk Adım”, Yeni Konya, Sayı: 1118, 21 Temmuz 1952, s.1
- ²⁵ “Mevlânâ İçin Konferans Verildi”, Yeni Konya, Sayı: 1132, 21 Temmuz 1952, s.1
- ²⁶ ” Mevlânâ Komitesi Bugün Toplanıyor”, Yeni Konya, Sayı: 1108, 11 Temmuz 1952, s.2
- ²⁷ ” Büyük İhtifal: Belediye Halk Sineması’nda Muazzam Bir Tören Tertip Edilecek”, Yeni Konya, Sayı: 1262, 17 Aralık 1952, s.2
- ²⁸ ” Mevlânâ Dün Anıldı”, Yeni Konya, Sayı: 1263, 18 Aralık 1952, s.1
- ²⁹ “Mevlânâ’yı Anma Töreni Tafsilatı”, Yeni Konya, Sayı: 1264, 19 Aralık 1952, s.1
- ³⁰ ” Mevlânâ Hakkında Üç Dil Üzerine Bir Eser Çıktı”, Yeni Konya, Sayı: 1264, 19 Aralık 1952, s.1
- ³¹ “Sofu Tuğrul, ” Komisyon”, Yeni Konya, Sayı: 1262, 12 Aralık 1952, s.3
- ³² “Mevlânâ İhtifali İçin Çalışmalara Başlandı”, Yeni Konya , Sayı: 1591, 21 Kasım 1953, s.1
- ³³ “Erkek Sanat Enstitüsü Mevlânâ Rölyefini Yapacak”, Yeni Konya, Sayı: 1956, 26 Kasım 1953, s.2
- ³⁴ “Mevlânâ İhtifali İçin Hazırlıklar İlerliyor”, Yeni Konya, Sayı: 1598, 28 Kasım 1953, s.1-2
- ³⁵ “17 Aralık’ta Yapılması Mutasavver Mevlvî Ayini”, Yeni Konya, Sayı: 1599, 29 Kasım 1953, s.1-2
- ³⁶ “Mevlânâ İhtifalinin İlk Kısmı Yarın”, Yeni Konya, Sayı: 1615, 15 Aralık 1953, s.1
- ³⁷ “Mevlânâ Dün Anıldı”, Yeni Konya, Sayı:1618,18 Aralık 1953, s.1
- ³⁸ “Mevlânâ İhtifali’nde Siz Bulunmadınız mı?”,Yeni Konya, Sayı:1620, 20 Aralık 1953, s.1-1
- ³⁹ Celâl Kışmir, ” Mevlânâ İhtifalinde Sahne Arkası”, Yeni Konya, Sayı: 1624, 24 Aralık 1953, s.1
- ⁴⁰ ” Yüce Mevlânâ’mızı Dün Andık”, Yeni Konya, Sayı: 1976, 18 Aralık 1954, s.1
- ⁴¹ “Mevlânâ İhtifali Tertip Komitesi Toplandı: Bu Yıl Mevlvî Semaı İçin Film Hazırlanacak” , Yeni Konya, Sayı: 1914, 17 Ekim 1954, s.1
- ⁴² “Sema Ayini Filme Alındı”, Yeni Konya, Sayı: 1971, 19 aralık 1954, s.1
- ⁴³ “Tele Alınan Mevlânâ İhtifali, Ankara Radyosu Tarafından Kısaltılarak Yayınlandı”, Yeni Konya, Sayı: 1978, 20 aralık 1954, s.1
- ⁴⁴ M.Muhlis Koner, ” Mevlânâ İhtifalinde Görülen Aksaklıklar”, Yeni Konya, Sayı: 1979, 21 Aralık 1954, s.1
- ⁴⁵ “Mevlevî Ayinine Ait Film Ankara’da Seslendiriliyor”, Yeni Meram, Sayı: 1887, 25 Kasım 1951, s.1
- ⁴⁶ “Mevlânâ İhtifal Hazırlıkları”, Yeni Konya, Sayı: 1883, 21 Kasım 1955, s.1
- ⁴⁷ “Mevlânâ İhtifali Programı Son Şeklini Alıyor”, Yeni Meram, Sayı: 1885, 23 Kasım 1955, s.1-2
- ⁴⁸ “Mevlânâ İhtifalinde Şehrimize Gelecek Heyetler”, Yeni Konya, Sayı: 2314, 23 Kasım 1955, s.1
- ⁴⁹ “Hazret-i Mevlânâ’yı Bu Yıl Dört Ayrı Törenle Anacağız”, Yeni Konya, Sayı:2328, 7 Aralık1955,s.1
- ⁵⁰ “İhtifal Programı Dün Gece Tespit Edildi”, Yeni Konya, Sayı: 2341, 14 Aralık 1955, s.1-2
- ⁵¹ “İstanbul Radyosunun Mevlânâ İçin Özel Programı”, Yeni Konya, Sayı: 2341, 14 Aralık 1955, s.1
- ⁵² “Mevlânâ İhtifali İçin Dün Bir Toplantı Yapıldı”, Yeni Konya, Sayı: 2470, 25 Nisan 1956, s.1
- ⁵³ “683. Vefat Yıldönümünde Hazret-i Mevlânâ’yı Büyük Bir Törenle Andık”, Yeni Konya, Sayı:2696, 18 Aralık 1956, s.1
- ⁵⁴ “Mevlânâ’nın 684. Ölüm Yıldönümü İhtifali”, Yeni Konya, Sayı: 3002, 19 Kasım 1957, s.1
- ⁵⁵ “Mevlânâ İhtifali Başladı”, Yeni Konya, Sayı: 3029, 16 Aralık 1957, s.1
- ⁵⁶ “İhtifal Programı”, Yeni Konya, Sayı: 3039, 16 Aralık 1957, s.1
- ⁵⁷ “İleri, Yardımcı, Ökmen Yarın Geliyorlar”, Yeni Konya, Sayı:3029, 16 Aralık 1957, s.1
- ⁵⁸ “Konya Bayram Havası Yaşıyor”, Yeni Konya, Sayı: 3030, 17 Aralık 1957, s.1

- ⁵⁹ “İhtifal Bugün Gündüz de Tekrarlanacak”, Yeni Konya, Sayı: 3030, 17 Aralık 1957, s.1
- ⁶⁰ ” Mevlânâ İhtifalının Dördüncü Günündeyiz”, Yeni Konya, Sayı: 3031, 18 Aralık 1957, s.1
- ⁶¹ “Mevlânâ Haftasında El İşleri Sergisi”, Yeni Konya, Sayı: 3029, 16 Aralık 1957, s.1
- ⁶² “Resim Sergisi Büyük Alâka Gördü”, Yeni Konya, Sayı: 3029, 16 Aralık 1957, s.1
- ⁶³ N.A., “Gedavet: Konya’nın Sayılı Günleri”, Yeni Konya, Sayı: 3029 , 16 Aralık 1957, s.1
- ⁶⁴ “Belediye İhtifal Davetiyelerini Gönderiyor”, Yeni Konya, Sayı: 3374, 13 Aralık 1958, s.1
- ⁶⁵ “Hüseyin Hazan’ın Resim Sergisi Bugün Açılıyor”, Yeni Konya, Sayı: 3374, 13 Aralık 1958, s.1
- ⁶⁶ “Resim Sergisi Açıldı”, Yeni Konya, Sayı: 3375, 14 Aralık 1958, s.1
- ⁶⁷ “İhtifal Programı Tespit Edildi”, Yeni Konya, Sayı:3375, 14 Aralık 1958, s.1
- ⁶⁸ “Mevlânâ İhtifali İçin Konya’ya Gelen Gelene...”, Yeni Konya, Sayı: 3373, 12 Aralık 1958, s.1
- ⁶⁹ “Mevlânâ Sevgisinden Haberler: Kur’ayı Kim Kazanırsa İhtifale O Gelecek”, Yeni Konya, Sayı: 3376, 15 Aralık 1958, s.1
- ⁷⁰ “İhtifal Hazırlıkları Etrafında: Şehrimize Gelecek Mutrib Heyetinde Kimler Var?”, Yeni Konya, Sayı: 3369, 8 Aralık 1958, s.1
- ⁷¹ “Mevlânâ İhtifaline Kimler Geliyor”, Yeni Konya, Sayı: 3369, 8 Aralık 1958, s.1
- ⁷² “İhtifal Hazırlıkları İlerledi”, Yeni Konya, Sayı: 3372, 11 Aralık 1958, s.1
- ⁷³ “Mevlânâ İhtifalleri Bugün Başlıyor”, Yeni Konya, Sayı: 2979, 14 Aralık 1958, s.1
- ⁷⁴ “Mevlânâ’yı Anma Törenleri Bu Akşam Başlıyor”, Yeni Meram, Sayı:3328, 11 Aralık 1959, s.1
- ⁷⁵ “Hazret-i Mevlânâ’yı Anma Törenleri Devam Ediyor”, Yeni Meram, Sayı:3330, 13 Aralık 1959, s.1
- ⁷⁶ “İhtifal Programı”, Yeni Meram, Sayı:3329, 12 Aralık 1959, s.1
- ⁷⁷ “Abdullah Çizgen’in Resim Sergisi Dün Açıldı”, Yeni Meram, Sayı:3330, 13 Aralık 1959, s.1
- ⁷⁸ “Mevlânâ İhtifali İçin Hazırlık Bitmek Üzere”, Yeni Konya, Sayı:4047, 24 Kasım 1960, s.1
- ⁷⁹ “Mevlânâ İhtifalinde Konuşacaklar”, Yeni Konya, Sayı:4047, 24 Kasım 1960, s.1
- ⁸⁰ “Mevlânâ İhtifal Hazırlığı”, Yeni Konya, Sayı:4053, 30 Kasım 1960, s.1
- ⁸¹ “İhtifal Dolayısıyla Sergi ve Yayınlar”, Yeni Konya, Sayı: 4061, 8 Aralık 1960, s.1
- ⁸² “Mevlânâ İhtifali Yarın Başlıyor”, Yeni Konya, Sayı:4063, 10 Aralık 1960, s.1
- ⁸³ “Belediye Zabıtası Kontrolleri Sıklaştırdı”, Yeni Konya, Sayı: 4063, 10 Aralık 1960, s.1
- ⁸⁴ “4 Bakan Mevlânâ İhtifaline Gelecek”, Yeni Konya, Sayı: 4066, 14 Aralık 1960, s.1
- ⁸⁵ “Mevlânâ İhtifali Programı”, Yeni Konya, Sayı: 4066, 14 Aralık 1960, s.1
- ⁸⁶ “Büyük Mevlânâ’yı Anma Töreni Alâka Topladı”, Yeni Konya, Sayı:4067, 14 Aralık 1960, s.1
- ⁸⁷ “Mevlânâ İhtifali Uzatıldı”, Yeni Konya, Sayı: 4068, 15 Aralık 1960, s.1
- ⁸⁸ “Mevlânâ İhtifali Münasebetiyle Bugün Şehrimize 25 Amerikalı Gelecek”, Yeni Meram ,Sayı:3682, 14 Aralık 1960, s.1
- ⁸⁹ “Mevlânâ İhtifali Dün Nihayete Erdi”, Yeni Meram, Sayı: 3684, 18 Aralık 1960, s.1
- ⁹⁰ “Mevlânâ’nın 687. Ölüm Yıldönümü”, Yeni Meram, Sayı:3650, 12 Kasım 1960, s.1
- ⁹¹ “Mevlânâ İhtifalının Kısa Bir Bilançosu”, Yeni Konya, Sayı: 4075, 22 Aralık 1960, s.1
- ⁹² “Mahfel”: İhtifal mahallidir.
- ⁹³ Yeni Konya, Sayı:4077, 24 Aralık 1960, s.2